

**DE LIEFDE ZOEKT
ZICHZELVE NIET**
**LOUISE FEMMINA
PLAATJES VAN IRME**

J.M. BREDEE'S UITG: MIJ. ROTTERDAM

DE LIEFDE ZOEKT ZICHZELVE NIET.

DOOR

LOUISE FEMMINA.

J. M. BREDÉE'S U. M. — ROTTERDAM

HOOFDSTUK I.

De laatste schooldag van het leerjaar was aangebroken. Een gewichtige dag voor alle kinderen der Prinses-Julianaschool, inzonderheid voor de jongens en meisjes, die na een zes- of zevenjarigen leertijd de school zouden verlaten.

Wat waren die druk geweest de laatste weken. Het eene proefwerk na het andere was gemaakt en het resultaat ervan in den vorm van een cijfer in het aantekenschrift van den Onderwijzer terecht gekomen. De eene week moesten de landen van Europa nog eens onder handen genomen worden; in een volgende de jaartallen gerepeteerd, want — 't zou er nu op aankomen.

Opgewonden informeerden de jongens en meisjes voor of na schooltijd bij den meester, hoe ze ervoor stonden; de zwakke rekenaars, of ze hun cijfers voor dat vak nog konden ophalen; anderen, die nog wel eens op gespannen voet stonden met de d's en t's in de werkwoordsvormen, of ze beslist een voldoende cijfer voor Nederlandsche taal moesten hebben om met een getuigschrift de school te kunnen verlaten. Want dat was het toch, waar de meesten hoogen prijs op stelden.

Veel had meester op al die vragen niet geantwoord.

Fijntjes had hij gelachen, de vragers eens op den schouder geklopt en gezegd:

„Doe je best maar, dan komt alles terecht.” Dat was 't antwoord geweest aan hen, die 't heele jaar door goed gewerkt hadden.

„Was je nu maar wat vroeger op de gedachte gekomen om flink aan te pakken; 'k heb je dikwijls genoeg gewaarschuwd, is 't niet zoo? Nu kon het wel eens te laat zijn!” heette het tot anderen, die gemeend hadden, dat al de kennis, die ze noodig hadden, hen wel met den wind zou aanwaaien.

't Was een zenuwachtige tijd geweest.

Maar — aan alle dingen komt een eind en zoo was dan die laatste schooldag ook eindelijk gekomen.

Als naar gewoonte zouden de leerlingen der Prinses-Julianaschool, die alle klassen doorloopen en voldoende cijfers op hun rapport hadden, een Psalm- en Gezangboekje tot aandenken ontvangen.

Het was een keurig boekje in zwart lederen bandje, verguld op sneê, waarin door het hoofd der school een klein blaadje werd geplakt.

Op dat blaadje stond bovenaan in gothisch schrift de naam der school en daaronder in drukletters: „Tergedachtenis aan ,” waaronder mijnheer dan in sierlijk rondschrift je naam en voornamen schreef. Dan volgden nog de namen van den Voorzitter en den secretaris van het Schoolbestuur.

Zoo'n bijbeltje, zooals de jongens en meisjes het

gewoonlijk noemden, was een bezit, waar ze allen zeer op gesteld waren.

Zonder bijbeltje van school te gaan, 't was in de meeste gevallen een schande, die maar weinigen zonder schaamte droegen. En was er soms een jongen, wien 't heelemaal niet schelen kon, of liever een die deed „alsof” hij er niets om gaf, dan maakte hem dat in geen geval grooter in de oogen zijner medeleerlingen, die zich misschien wel de bekende fabel van den vos herinnerden en dachten: „De druiven zijn zuur!”

Meer dan een, die mij later op weg naar de kerk ter zijde kwam, liet mij met een stralend gezicht het bijbeltje zien.

„Kijk eens, mijnheer, nog van school, weet u wel?”

En wat dien laatsten schooldag vooral gewichtig maakte op de Prinses-Juliana school?

Je zou het al weten, wanneer je Mien Meulenhof, het dertienjarig dochttertje van den pas overleden gemeente-ontvanger, had kunnen afluisteren, toen ze den vorigen dag uit de school was thuisgekomen.

Na hoed en mantel op den kapstok gehangen en haar boekentasch in de zijkamer gezet te hebben, was ze haastig de huiskamer ingeloopt, waar ze haar moeder dacht te vinden.

Hé, Moe was er niet. Even in de keuken zien. . . . Neen, ook al niet.

„Moe? Moe-oe! Waar bent U?”

Even luisteren. . . . „Waar is Moe dan toch? Zou ze soms een boodschap doen? Maar dan had ze wel even gewacht, tot ik thuis was. Dan gingen we samen.”

Wacht, daar hoort ze toch wat. 't Geluid komt van boven, van den zolder. Mien staat stil en luistert.

Daar hoort ze weer 't zelfde geluid. 't Is het knarsen van een wiel, dat droog loopt. Nu begrijpt ze het. Moe is zeker met Anna aan 't mangelen. Och ja, hoe kon ze dat nu toch vergeten: 't is Donderdag. 's Woensdags kwam de wasch altijd thuis, dan keek Moe die 's avonds na of alles er was en of het geld ook uitkwam en Donderdags werden de groote stukken gemengeld.

„Hè,” dacht Mien, „wat een vervelend werk, dat gemengel. Vroeger was het veel gezelliger. Toen kwam de wasch kant en klaar thuis, gemengeld en gestreken en netjes opgemaakt. Toen had Moe ook nog wel eens tijd om me uit de school te halen en eens echt knusjes boodschappen te doen.

Maar tegenwoordig! Moe was altijd even druk. En als ze dan eindelijk eens klaar was, dacht ze aan geen winkelen, maar ging veel liever eenige oogenblikken rusten.”

Daar kwam Moe hijgend de trap af.

„Dag Mien, ben je daar al? Wat is die middag toch gauw om. Voor dat je 't weet is het vier uur en er was van middag zooveel te doen.” Moe zuchtte . . .

„Hè Moe, bent U daar eindelijk, 'k Heb al overal

naar U gezocht. U komt me nu eens nooit meer halen. Bij Van Putten op de Hoogstraat liggen zulke schattige blousjes en niet eens zoo duur. Maar als U heelemaal eens niet gaat kijken....!"

Moe keek haar dochttertje eens aan. „Blousjes? Maar jij hebt toch geen blouse noodig? Neen, als ik tijd heb, moet ik wel eens gaan zien naar een paar schoenen voor Jan en Frans...."

„Ja, als U tijd hebt. Dat vervelende gemangel ook." De toon, waarop Mien sprak, werd hoe langer hoe knorriger.

Intusschen was Moe met Mien in de huiskamer gegaan. Mevrouw was op een stoel neergevallen, terwijl Mien nog steeds bleef staan, terwijl zij mopperend voortging:

„Waarom laat U de wasch niet kant en klaar thuis-komen, net als vroeger!"

Wat was dat? Blonk daar een traan in Moe's oog? Neen, dat kon ze niet zien. Ze had al spijt, dat ze door haar woorden Moe bedroefd had. Weg was haar knorrigheid en vriendelijk sloeg ze haar armen om Moeders hals en kuste haar: „Wees maar niet bedroefd, Moeke, ik meende het zoo niet."

't Was haar opeens zoo duidelijk, waarom haar booze uitval Moe zoo'n pijn deed.

„Morgen ga ik van school en dan zal ik U wel helpen."

Nu was het Moeders beurt om haar meisje liefkoozend over de blonde lokken te streelen; ze wist,

hoeveel dat besluit haar kind kostte, hoelang het geduurd had voor ze haar idealen had opgegeven en berust had in den weg, dien zij zou gaan.

Onderwijzeres, dat had ze zoo gaarne geworden, maar — de dood van haar lieven Vader, met wien zooveel schoons uit het gezin van Mevrouw Meulenhof mede in het graf was gegaan, was ook oorzaak, dat Mien haar liefste wensch on vervuld zag: ze zou thuis blijven en Moe, die niet sterk was, moeten helpen in 't gezin.

„Goed, mijn kind; och, ik begrijp het zoo goed, dat je liever zag, dat Moe 't niet zoo druk had, maar. . .” en tranen vulden Moeders oogen bij de smartelijke herinnering. . . „nu Vader van ons weggenomen is, nu is alles immers zoo heel anders geworden!”

De gedachte aan het sterven van Vader, juist een half jaar geleden, overweldigde nu ook Mien. Met akelige helderheid zag ze opeens alles weer voor zich, maakte ze in die enkele oogenblikken weer door de spanning van zooveel weken van lijden en angst. . . en snikkend vleide ze haar hoofd aan Moeders borst.

„Waarom moesten we Vader dan zoo vroeg missen? We waren zoo gelukkig en tevreden. Vader was zoo goed voor ons en nu. . .”

't Waren dezelfde gedachten, die in de eerste weken na het verlies van haar man ook door Mevrouw Meulenhofs hoofd waren gegaan. Die ze in slapeloze

nachten zoo dikwijls had herhaald, tot de rust in haar ziel was neergedaald, toen ze in een innig gebed haar hart had uitgestort voor den troon der genade en haar droefheid en nood had neergelegd aan den voet van het Kruis.

Toen was de berusting, toen was de stille vrede in haar ziel gekomen. Toen was het haar geweest, alsof Jezus zelf de hand op haar schouder had gelegd en gezegd: „Wat Ik doe, weet gij nu niet, maar gij zult het eenmaal verstaan. Houd U maar vast aan Mij en Ik zal U schenken den vrede, dien ge behoeft en de kracht om Uw kruis achter Mij te dragen.”

Nog een kleinen tijd! Ja, nog een kleinen tijd, dan zou ze vereenigd worden met hem, dien ze nier zoo lief had gehad, om wiens verlies ze zooveel bittere tranen had geschreid.

Hij in de heerlijkheid, zij nog in den strijd, maar straks. . . .

O, zaligheid, niet af te meten,
 O vreugd, die alle smart verbant,
 Daar is het leed en 't kruis vergeten
 En 'k ben bij hem in 't Vaderland.

't Was of de beproefde vrouw alles om zich heen vergeten was: recht zat ze voor zich uit te staren, alsof ze heel in de verte iets zag, dat heel mooi was. Een hemelsche glimlach kwam op haar gelaat. . . .

Toen waagde Mien het, haar hoofdje op te tillen.
 „Moeke, U hebt mij nog en de jongens!”
 „Ja, mijn kind en dat mag ik niet vergeten. Jullie zijn voor mij gespaard gebleven.”
 Ze kuste haar meisje teeder.

„O God, spaar mijn lieve kinderen voor mij, zoo bad zij stil, „geef mij kracht en wijsheid om een goede moeder voor hen te zijn en wees Gij ons tot een Man en Vader naar Uw belofte.”

„Maar nu weet mijn meisje toch wel,” vervolgde Mevrouw tot

Mien, „dat alles niet meer kan gaan als vroeger. Dat moeder moet rondkomen met het kleine pensioen, dat ze ontvangt.

Een groote dienstbode en een dagmeisje, 'k zou ze niet meer kunnen betalen. Maar — dat is toch immers niet erg? Als God mij maar de krachten schenkt, dan kunnen we toch wel dankbaar en zonder klagen ons werk doen; hoevelen zijn er niet, die met een zwak lichaam dikwijls moeten zwoegen voor hun

dagelijksch brood. Als je dat maar steeds bedenkt, mijn kind Wij hebben nog zoo overvloedige reden om Hem te loven en te danken, Die ons vreugd of smart zendt, naar dat Hij weet, dat noodig is om ons dicht bij Hem te houden en Die ons kruis nooit zwaarder maakt dan we dragen kunnen....”

„Hè Moe, echt leuk, hoor, als ik van school af ben. Dan doen we alles samen. 't Ontbijt afwassen, als de jongens naar school zijn. Voor 't eten zorgen, 't verstelwerk nazien, alles.”

„Ja zeker, 'k ben er vaak heel blij om, je zult me al heel veel kunnen helpen, mij en Anna ook, want die heeft het den laatsten tijd veel te volhandig. 'k Ben al dikwijls bang geweest, dat ze 't niet vol zou kunnen houden. Wat moesten we dan beginnen?”

Mien, die zich niet zoo lang met deze ernstige gedachten kon bezig houden, was alweer bezig met de school en wat er morgen gebeuren zou. Ze gaf dan ook geen antwoord op Moe's laatste vraag, waarop deze ook eigenlijk geen antwoord verwachtte en zei vroolijk:

„Heerlijk Moe, morgen. Mag ik dan mijn Zondagsche jurk aan?”

„Je Zondagsche jurk? Waarom?”

„Hè Moeke, bent U dat alweer vergeten? Morgen komt immers 't Bestuur op school. Eerst is er dan schoolexamen. Dat is voor alle klassen. Dan gaan de heeren overal rond en kijken naar onze schriften en luisteren naar alles, wat we geleerd hebben. Lydia

Verbeek mag haar mooie fluweelen jurk ook aan, U weet wel, die groene, die haar zoo fijn staat. Net een echte dame is ze ermee. En haar nieuwen mantel mag ze ook aan."

„Nu ja, Lydia, maar daar mag jij je niet mee vergelijken; met een dokterskind! Bovendien vind ik 't heelemaal niet noodig om je besten mantel aan te doen. Die hangt toch den heelen morgen aan den kapstok in de gang. Je jurk, nu goed, dat mag morgen, maar voorzichtig ermee, hoor. Optillen voor je gaat zitten, anders knoeit de rok dadelijk, niet op je ellebogen zitten en zorg toch, dat er geen inkt op komt; de stof is eigenlijk veel te besmettelijk om ermee in de schoolbank te zitten. En dadelijk uit, als je thuiskomt, hoor."

„Ja Moe, neen Moe, natuurlijk Moe," juichte Mien „en hoor eens, de meisjes van 't vorige jaar hebben me verteld, wat er dan nog meer gebeurt."

En een beetje zenuwachtig fluisterend vervolgde ze:

„Dan gaan alle klassen om elf uur uit, behalve de onze, omdat wij dan nog het afscheid krijgen. Dan komen alle heeren van 't Bestuur en alle jufvrouwen en meesters in onze klas. Dan is 't lokaal heelemaal vol.

Moet U eens denken: Negen heeren van 't Bestuur en de bovenmeester, mijnheer Van Sterkenburg, dat zijn er al tien. Dan zijn er zeven Onderwijzers en zes onderwijzeressen, want we hebben immers

dertien klassen, dat wordt, laat eens zien, hoeveel zei ik ook weer?"

„Je was bij tien!"

„O ja, tien en dan dertien, dan zijn er drie en twintig groote menschen bij. De dames van handwerken zullen wel niet komen. . . .

Nu en dan moeten wij eerst nog een paar driestemmige liederen zingen en dan wordt er door den dominé of ook wel door mijnheer Van Sterkenburg gesproken; o Moe, 'k verlang toch zoo naar morgen!"

Maar opeens veranderde Mien van toon en een beetje benepen vervolgde zij:

„Ja, 'k verlang wel erg naar morgen, maar zou 't wel goed gaan? 'k Ben eigenlijk ook wel een beetje bang. Of bang, neen 'k weet het zelf niet. 'k Ben toch ook heel blij, want als alles afgelopen is, krijgen we ons bijbeltje mee. Hebt U 't verleden jaar niet gezien van Anna Krijgsman? Met zoo'n mooi zwartleeren omslag en verguld op snee en binnen in staat je naam geschreven. Als 't nu maar niet verkeerd gaat morgen."

„Als je zoo doorgaat, ben je morgen heelemaal in de war. Je babbelt nu al alles door elkaar. Waarom zou 't verkeerd gaan? Je hebt toch je best gedaan? Nu, dan antwoord je maar, wat je weet en de rest,.... nu ja, die weet je niet, maar dat is niet zoo erg!"

„Hè Moe, dat is nogal wiedes, zouden de jongens bij ons in de klas zeggen," schaterde Mien; „wat je niet weet, dat weet je niet."

„Ja, ja, lach jij Moeder maar uit, je begrijpt me wel.”

Die avond duurde Mien lang. Anders was het half negen, voor ze 't wist en nu had ze telkens al eens van haar breiwerk opgezien of 't nog al geen tijd was om naar bed te gaan. Want, hoe eerder ze sliep, hoe eerder de langverwachte dag aanbrak. Als ze tenminste den slaap zou kunnen vatten.

„Als je je zoo in de war maakt, zul je 't morgen nog bederven. Maak je toch niet bezorgd. Meester heeft toch ook gezegd, dat het wel gaan zou!”

Ja, Moe had goed praten, maar Moe kon morgen fijn thuis blijven. Mien moest nu toch lachen om zichzelf. Fijn thuis blijven en zij vond het juist zoo fijn om morgen naar school te gaan!

„Nu ja,” redeneerde ze verder bij zich zelf, „k ben ook wel blij, maar een beetje griezelig is het toch wel.”

HOOFDSTUK II.

Mien was naar bed gegaan. Moe moest eerst nog een brief schrijven aan haar zwager en zuster bij wie haar jongens, Jan en Frans, voor een week of zes gelogeerd waren.

Oom en Tante woonden in Boschwijk, te midden van uitgestrekte dennebosschen, zooals de naam reeds doet vermoeden en op aanraden van den dokter had ze haar zwager en zuster gevraagd de beide jongens eenige weken te mogen sturen, wat deze dadelijk goed gevonden hadden.

Iedere week schreef Mevrouw Meulenhof een brief naar Boschwijk om naar den welstand van haar beide jongens te informeeren. —

Mien had, boven gekomen, zich ontkleed en haar nachtjapon aangetrokken. Toen was ze neergeknield om een zegen te vragen voor den nacht. Om God te danken, dat Hij hen allen had gespaard en gezegend. Ze bad ook voor Oom en Tante, Jan en Frans. . . . en toen, ja, toen wilde ze nog wel voor iets bidden, maar. . . . hoe zou ze dat moeten doen?

Dat ze het doen mocht, wist ze wel, en toch was 't haar zoo vreemd te moede. Zou de Heere wel luisteren naar zoo'n jong meisje, dat op een kleine

zolderkamer Hem bad om hulp in haar kleine zorgen?

Maar wist ze dan niet, dat Gods zorg gaat over het kleinste vogeltje; dat Hij het nederige sneeuw-klokje ziet, dat het kopje nauwelijks naar omhoog durft steken en het beschermt tegen de ruwe stormvlagen? Zou Hij dan Zijn kinderen niet hooren, die Hem in vertrouwen om hulp vragen in hun nooden? Had de Heiland niet zelf gezegd: „Gaaf gij dezelve niet zeer veel te boven?”

„Lieve Vader in den hemel,” zoo bad zij, „Gij weet, wat er morgen op school gebeurt; wilt Gij mij dan helpen. . . .?”

Laat was ze ingeslapen. Maar rustig sliep ze niet.

Ze droomde van deftige heeren, die met gouden brillen op, hun schriften stonden te bekijken.

Eerst ging alles goed. Daar kwam er een bij haar en nam haar schrift op. En eensklaps begon die heer heel boos te kijken, want op haar taalschrift, waarin zij toch zoo goed haar best had gedaan, bemerkte hij een groote inktvlek. . . .

Moe was naar boven gegaan, zooals zij altijd gewoon was te doen om haar meisje nog eens toe te dekken.

„O, wat heeft ze weer gewoeld; maak je toch niet zoo bezorgd, mijn kind,” zei ze zacht in zichzelf, terwijl ze haar dochter een nachtzoen gaf. 'k Geloof, dat ze nu nog met dat schoolexamen bezig is.”

Het zweet brak Mien intusschen uit. Ze wilde roepen: „Dat heb ik niet gedaan, mijnheer, neen, neen, heusch niet, vraag U 't maar aan den meester,” maar ze kon geen woord uitbrengen.

Daar kwam uit den zak van dien heer een groot rood potlood voor den dag.

O, wat beefde dat kind.

„Niet doen, mijnheer, niet doen,” wilde ze roepen, maar 't was al te laat. Daar stond al een geweldige roode streep dwars over de bladzijde heen. Alles was bedorven. . . .

Toen schrikte ze wakker.

Waar was die heer nu? Waar was haar schrift? Zou die leelijke streep er nooit meer af kunnen?

O, gelukkig. Alles was weg. Ze had het maar gedroomd. Gelukkig!

„'k Zal maar eens op mijn andere zij gaan liggen,” dacht ze.

Alles was donker om haar heen. Alleen door het kleine raampje van haar kamertje zag ze een paar sterretjes fonkelen.

Weer sloot ze de oogen en sliep in.

Daar begon het opnieuw.

Ze zag zichzelf voor de klas staan. Haar Zondagsche jurk had ze aan, haar mooiste strik in 't haar.

Twee heeren van 't Bestuur en de bovenmeester stonden naar haar te kijken.

Een lange pijp* krijt draaide ze zenuwachtig tusschen de vingers.

Meester zei: „Schrijf op Mien: In een weide stond een geitje aan een paal gebonden met een touw van drie Meter lengte. Reken jij eens uit, hoe groot het stukje weiland is, dat de geit kan afgrazen. Vooruit, 't is heel gemakkelijk, hoor.”

Daar had je 't nu juist. Net een som, waar ze altijd zoo'n moeite mee had.

Na lang aarzelen was ze begonnen: „De oppervlakte van den cirkel. . . .”

„De cirkel” . . . viel meester in de reden, welke cirkel?”

„Toemaar,” fluisterde een der heeren, 't is goed. Niet bang zijn!”

Maar jawel. Mien was al van de kook. Want toen liet ze den cirkel los en begon over de oppervlakte van het geitje en de straal van het paaltje en toen was een der heeren heel hard beginnen te lachen, maar de meester, die er met gefronste wenkbrauwen bij stond, had zich niet langer kunnen bedwingen. Hij zei boos: „Ga jij maar naar je plaats, kind.” Niet eens „Mien,” neen, maar „kind”, alsof hij haar niet eens meer wilde kennen.

„Jij hoeft er niet op te rekenen, dat je van school af mag. Jij bent nog niet waard om in de vijfde klas te zitten.”

O, wat schaamde ze zich. Het was, of alles om haar heen draaide en of het geitje hard begon te loopen en het touw zich slingerde om haar borst en om haar hals, vaster, al vaster; roepen wilde ze, maar

't was, of dat touw haar keel dichtkneep, o, wat moest ze beginnen.

„Mien, kind, word toch wakker. 't Is al half acht!”

Mien opende de oogen. Wie stond daar? Was Moe dat? Ja Moe, maar.... e.... de oppervl.... akte van de geit enne de l.... lengte van.... van....”

„Maar kind, je droomt, word toch wakker.”

Gedroomd? Ze wreef haar oogen uit. Waar was ze dan? Daar was het raam van haar kamertje; daar de bloemen op het behang, die ze den vorigen avond, toen ze niet in slaap kon komen, zoo dikwijls had geteld, van boven naar beneden, van beneden naar boven.

En daar stond Moe voor haar bed.

O, gelukkig, 't was dus maar een droom geweest. O, wat had ze 't benauwd gehad. En ze vertelde Moe van de verschrikkelijke dingen, die ze in haar slaap had beleefd. Ze moest er nu zelf om lachen.

„Kom er maar gauw uit, maande Moe, „droomen zijn bedrog; je zult eens zien, hoe goed het vandaag gaat.”

„Moe wil mij natuurlijk geruststellen,” dacht Mien en ze kuste Moe op beide wangen, „maar 'k wou toch, dat het al avond was, dan wist ik heel wat meer dan nu.” —

Met haar nieuwe shantungjurk aan, een prachtig rood lint in 't haar, dat Moeder voor deze gelegenheid eens extra mooi had opgemaakt, stapte Mien de deur uit.

Als gewoonlijk ging ze Lydia Verbeek, het dochttertje van den dokter halen. Die woonde een paar straten van haar af.

„'k Heb iets vergeten,” dacht Mien onderweg. „Maar wat? Ik weet het niet. Maar 'k heb net zoo'n gevoel. Kom, 'k zal me wel vergissen. Maar gauw doorloopen, naar Lyd.”

Lydia stond al ongeduldig op haar vriendin te wachten.

„Kind, wat ben je laat van morgen, 'k sta al wel een kwartier naar je uit te kijken, 'k dacht, dat je niet naar school durfde,” voegde ze er plaagziek bij.

„Laat? Hoe kom je er bij? 'k Ben nog vroeger dan anders. 't Is nog pas vijf minuten voor half negen.”

O ja? Nou, dan zou 'k Moe haast gaan gelooven, dat ik zoo zenuwachtig deed. Maar 't is heelemaal nietwaar, hoor. Maar zeg, 'k heb van Moe een fijn fleschje eau-de-cologne meegekregen, echte 4711, wil je ook een beetje?”

Daar was het nu. Juist, haar zakdoek had Mien vergeten. Hoe kon ze nu toch zoo dom zijn.

„Goed, dat ik er nog aan denk. 'k Ben dadelijk terug hoor” en weg vloog ze.

Lydia riep haar nog na, dat ze er wel een van haar kon krijgen, maar dat hoorde ze al niet meer.

Lydia stond op heete kolen. „Hè, als ze nu maar niet zoo lang uit blijft. Dat kind vergeet ook altijd wat. Gisteren haar Fransche boek ook nog, o neen, toch niet, dat was Guus, ja, 't is ook waar, dat was Guus.

O, gelukkig, daar komt ze al."

Hijgend en blazend kwam Mien aanrennen.

„Zie zoo, nu gaan we maar dadelijk, hè?"

„Wacht even, 'k heb zoo'n steek in mijn zij gekregen. Is dat loopen! Moe had den zakdoek al klaar gelegd en nog vergeet ik hem."

„Hier Mien, neem nu eerst een beetje eau-de-cologne; toe maar, neem maar flink; dat frischt op, hè?"

„Nou," zegt Lyd, „is dat nu je nieuwe jurk. Een dot zeg. Hij staat je schitterend. Een beetje korter kon ze nog wel." Ze bekeek Lydia aan alle kanten.

„Maar, weet je, wat er nog aan mankeert?"

„Wat dan?" vroeg Lydia, een beetje spijtig.

„Wel, daar hoorde eigenlijk nog een mooie ceintuur om, cerise, of lichtblauw, maar. . . . zoo staat ze ook mooi, hoor," vervolgde Mien, toen ze het teleurgestelde gezicht van haar vriendin zag.

Lydia kreeg een kleur van schrik.

„Goed, dat je 't zegt. Foei, hoe kon ik nou mijn ceintuur vergeten. Stel je voor, dat ik zoo op school gekomen was. 'k Zal gauw even naar boven loopen, houd jij mijn tasch even vast? 'k Ben in een omme-zientje terug."

Dat „omme-zientje" duurde echter wel wat lang. 't Was nu al tien minuten over half negen. Mien werd er ongeduldig van.

Ze kon natuurlijk niet zien, hoe Lydia boven voor den spiegel heen en weer draaide om nog eens

gauw wat aan het haar te verschikken, toen haar jurk nog eens wat opgetrokken, dat ze toch vooral niet verder dan de knieën kwam, o ja, daar was ze toch voor naar boven gegaan, toen de ceintuur nog.

Kijk, zoo zat ze goed. Neen, wacht, de strik nog een beetje naar rechts. Neen, toch niet, ja toch, zoo dan maar. Nog een blik in den spiegel, ja zóó!

Intusschen was Mevrouw Verbeek al eens in de gang komen kijken.

„Dag Mientje, een gewichtige dag vandaag, hè? Ben je ook zoo in de war als Lyd.? Waar blijft ze toch zoo lang?”

„Ze is even naar boven om haar ceintuur te halen, Mevrouw. Ze had vergeten die om te doen.”

„Net iets voor Lyd. O, daar komt ze eindelijk. Kind, wat heb je toch lang werk, je laat je vriendin maar wachten.”

„Ja Moe, maar ziet U eens, of mijn ceintuur niet een ietsje meer naar rechts moet? Kan U de rok de volgende week nog wat laten inkorten, hij is toch nog wel wat lang. Toch jammer, dat de hals niet wat lager uitgesneden is.”

Mevrouw Verbeek keek haar dochter eens aan.

„Zoo is 't nog niet naar den zin van de juffrouw,” antwoordde ze een weinig ontstemd. Als je zoo niet netjes genoeg bent, trek dan je daagsche jurk maar aan. En maak nu maar voort, want door al dat getalm zou je nu nog te laat komen. 't Is al tien minuten voor negen. Je vriendin staat maar

geduldig te wachten. Foei, schaam je voor dien trots."

„Hè Moe, hoe kunt U dat nu zeggen. Mijn daagsche jurk! En 't is nog wel schoolexamen. Dan kijken de heeren juist zoo naar je."

„Ja, maar niet naar je kleeren. Kind, kind, denk toch wat meer aan andere dingen. Op de bewaarschool heb je 't al geleerd:

Een man op klompen. . . ."

„k Weet wel, Moe, stil nu maar, da-ag, kom Mien, nu is het meer dan tijd, hoor. Dag Moedertje, niet boos zijn, hoor. Tot van middag."

„Dag mijn kind. En nu niet meer aan je kleeren denken, maar aan je werk. Op je hart bovenal komt het aan. „Als dat maar rein is."

„Dag Mevrouw," groette Mien.

„Dag Mientje. Tot van middag, hè, dan kom je toch wel even met Lyd mee?"

Druk babbelend liepen de meisjes nu haastig naar school. Ze behoefden gelukkig niet ver te gaan. Lydia was voor 't oogenblik ten minste haar toilet vergeten en ze spraken over de heeren, die komen zouden en over de sommen, die meester op zou geven.

Op de speelplaats stonden de leerlingen al in groepjes bij elkaar.

„Ben jij bang?" informeerde Lyd bij haar vriendin Guus.

„Bang, bang. . . nu, dat niet, mijn handen beven alleen maar een beetje."

„Nou, ik ook niet, hoor. Pa zei, dat het nu toch

eigenlijk al vaststond, of je knap genoeg was om van school te gaan; wie 't heele jaar zijn best had gedaan, zou 't van morgen heusch niet bederven; toch kon ik bij 't ontbijt geen stukje brood door mijn keel krijgen, wel twee glazen melk had ik er bij nodig. Maar bang of zenuwachtig — nee hoor.”

„Zeg Lyd., wat een schat van een jurk heb je daar aan, een dot, zeg. . . .”

Gelukkig voor Lydia ging op dat oogenblik de bel, waardoor het duiveltje van den trots net nog bijtijds teruggedrongen werd. Lydia had de laatste woorden van haar vriendin niet meer gehoord.

In de geheele school, maar vooral in de hoogste klasse bij meester De Graaf heerschte een zenuwachtige spanning.

Sommige jongens en meisjes deden druk, anderen een beetje onverschillig, als om te verbergen, dat ze toch ook wel wat bang waren voor de dingen, die komen zouden, weer anderen zaten stil voor zich uit te staren, of keken vol belangstelling naar de platen aan den wand, die ze 't heele jaar door al bekeken hadden.

Meester liet zijn blikken eens langs de rijen gaan, knikte eens vriendelijk tegen een paar meisjes, die wel wat erg benauwd keken en zei toen:

„We zullen beginnen. Doe nu maar net, alsof er niets bijzonders gebeurt, dan gaat alles zooveel te beter.”

Dat was echter gemakkelijker gezegd dan gedaan.

Niemand vroeg iets, maar allen keken hun onderwijzer aan, alsof ze wilden zeggen: „Ja, als U ons dan ook maar wat helpen wilt.”

Mien ook. Zenuwachtig keek ze van den meester naar de toppen van haar vingers en dan weer naar de deur. Haar hart bonsde hoorbaar.

Nadat ze een psalmvers gezongen hadden en meester met gebed de lessen geopend had, begon de Bijbelles.

HOOFDSTUK III.

Nauwelijks had meester de eerste vraag gedaan, of daar ging de deur open en Ds. Hasselbach stapte binnen.

Hij gaf meester een hand en groette toen, vriendelijk met de hand wuivend, de kinderen, die even — bij wijze van groet — in hun bank opstonden en toen weer gingen zitten.

Gelukkig. Dat begon goed. Voor Ds. Hasselbach waren ze niet bang. Die was altijd zoo vriendelijk. Mien vooral had hem zoo dikwijls ontmoet, als hij Vader tijdens zijn ziekte bezocht.

O, dominé zag haar. Ze kreeg er een kleur van.

Dominé knipoogde eens tegen haar ten teken van herkenning.

„Dag Mientje, ben je al zoover! Ik zal jou eens extra aan den tand voelen, meisje. En — hoe maakt Moeder het?”

„Wel goed, dominé,” antwoordde Mien zacht, terwijl ze alweer kleurde.

Meester begon enkele vragen te doen, waarop de jongens en meisjes goed antwoordden; daarna vroeg hij, of dominé ook nog wat wenschte te zeggen.

En waarlijk, dominé zette zijn gouden lofgnet op, keek de rijen eens onderzoekend langs, maar kwam

toch weer bij Mien en vroeg, of zij de Richters van Israël wel kon noemen.

Mien begon: „Otniël, Ehud, Sam.... o ja, Samgar”; eerst wat haperend, maar haar stem werd

al vaster en ten slotte bracht ze het tot een goed einde.

Daarna liet dominé opzeggen: de Scheppingsdagen, de zonen van Jacob, de plagen van Egypte, de discipelen van den Heere Jezus, de Kruiswoorden, juist die namen, welke ze veertien dagen geleden nog met meester gerepeteerd hadden. 't Ging dan ook van een leien dakje en dominé was heel tevreden over 't geen hij gehoord had.

Na de Bijbelles kwamen Rekenen, Aardrijkskunde en Vaderlandsche Geschiedenis aan de beurt, waarbij telkens weer andere heeren van 't Bestuur tegenwoordig waren.

Door de vriendelijkheid der bestuurleden waren de leerlingen geheel op hun gemak gekomen en tengevolge daarvan antwoordden ze over 't algemeen heel goed; menige jongen en meisje kreeg dan ook een goedkeurenden blik, sommige zelfs een apart pluimpje.

Miens droom bleek, zooals Moeder al voorspeld had, bedrog geweest te zijn.

Wel had ze een som vóór de klas moeten uitrekenen, maar ze had het er goed afgebracht. En een der heeren had ook haar taalschrift opgenomen, had er eens in gebladerd en goedkeurend geknikt; de leelijke inktvlak, waarvan ze gedroomd had, zat er gelukkig niet op en dat afschuwelijke roode potlood, waar voor ze zoo bang was en dat een roode streep dwars over haar werk zou trekken, kwam in 't geheel niet voor den dag.

Toch slaakten allen een zucht van verlichting toen ze de bel hoorden; het sein, dat de lessen voor dien morgen afgelopen waren.

Fijn, nu zouden de andere klassen naar huis gaan en voor hen nog een gewichtig uurtje aanbreken.

Beneden drong dof het geroezemoes van de vertrekkende leerlingen tot hen door.

„Jan, Piet, Frits, haalt eens wat stoelen uit mijn

kamer en zet ze hier voor de klas. Vlug hoor en niet vallen."

De drie jongens, blij dat ze eens even aan wat anders konden denken, holden de trap af en kwamen een oogenblik later ieder met twee stoelen aandragen; toen nog eens naar beneden om er nog zes bij te halen.

Nu was 't wel genoeg. Op een wenk van meester zetten zich de drie jongens bij de anderen in de banken.

Net op tijd, want daar kwam al iemand van 't Bestuur binnen.

't Was notaris Van Krieven, die plaats nam op den stoel, dien meester hem aanbood. Na hem kwam de Heer Van Dijk, de architect, die de school eenige jaren geleden gebouwd had.

Wat had hij hen laten lachen, dien ochtend, neen maar, op dat oogenblik hadden de jongens heelemaal vergeten, dat het schoolexamen was. Grappig keek hij de rijen langs, en nam toen naast mijnheer Van Krieven plaats.

Langzaam aan kwamen nu ook de andere heeren binnen. En toen allen gezeten waren, ook de onderwijzers en onderwijzeressen uit de andere klassen.

„Zeg Mien, daar heb je meester Van Dorrestein ook. . . .”

„Nou, kind, die moest er toch ook bijzijn, ze komen toch allemaal,” fluisterde Mien terug. O, kijk, Dominé Hasselbach zet zijn gouden lorgnet al op. Nu zal 't wel gauw beginnen.”

't Werd stil in 't lokaal, benauwend stil, vond Mien. Je kon je hart hooren kloppen. Wat was alles nu opeens vreemd!

Maar — 't was toch hun eigen klas, waar ze een heel jaar elken dag gezeten hadden. En daar voor hen het zwarte bord, op zij die mooie platen van de Vaderlandsche Geschiedenis: „Luther op den Rijksdag te Worms” en „De aanhouding van Prinses Wilhelmina aan de Goejanverwellesluis in 1787.” Achter de klas de kaart van Nederlandsch Oost-Indië en daarnaast nog die mooie aardrijkskunde-plaat: „In de sneeuw- en ijswereld van den Kaukasus.”

Heel gewoon.

Ongewoon was, dat daar heel wat teekeningen, die de leerlingen dat jaar geteekend hadden, aan den muur waren geprikt. Van Jan van Gorcum, die zoo fijn teekenen kon, dat hij bijna altijd een tien kreeg, hingen er heel wat: dat mooie schip, — je kon de rimpeltjes in 't zeil duidelijk zien — en dan die moeilijke sluitmand van gevlochten teen, wat was die fijn!

's Morgens hadden de heeren ze allemaal bekeken. Ook zij schenen die van Jan van Gorcum wel bijzonder mooi te vinden.

„Wie is toch die Jan van Gorcum?” had mijnheer Van Dijk aan meester gevraagd.

En meester had Jan aangewezen, „die kleine jongen met dat krullend haar, dáár, nummer twee van de middelste rij.”

Jan had een kleur gekregen, maar toch vond hij 't wat echt, dat de architect, die zelf zoo prachtig teekenen kon, zijn teekeningen mooi vond.

„Zoo, zoo,” had mijnheer Van Dijk gezegd, „is dat Jan van Gorcum; hij komt nauwelijks onder en boven zijn broek uit. Klein, maar dapper hoor. Wat moet jij worden, Jan?”

„Teekenmeester, mijnheer.”

„Ah zoo; nou 'k hoop, dat je dan bij gelegenheid mijn portret ook nog eens zult teekenen; maar niet al te lang wachten hoor, want anders moet je te veel rimpeltjes teekenen net als in het zeil van dat schip daar.”

Toch hingen er ook minder mooie teekeningen. Er waren er bij met een klein vijfje er onder. Met schrik had Mien gezien, dat meester haar koffiemolen, die ze maar niet goed had kunnen krijgen ook had opgeprikt.

„Van alles wat, mooi of leelijk,” had meester gezegd, „dat is eerlijk.”

't Laatst van allen kwam de bovenmeester binnen.

Nu ja, dat gebeurde natuurlijk ook wel meer. Elke week kwam hij in de hoogste klas zangles geven.

Maar — wat scheelde mijnheer Van Sterkenburg, dat zijn hand, waarin hij het zwarte dirigeerstokje hield, zoo beefde?

Wat was het toch, dat zijn stem eenigszins deed trillen, toen hij zijn blik over de klas had laten gaan en zei:

„Ons eerste zangnummer, kinderen, is Psalm 100.”

Zij wisten het wel. Zij wisten, dat mijnheer veel van hen hield en bij de gedachte aan het afscheid zijn hand trilde en zijn stem beefde.

Het stokje ging omhoog en onder ademlooze stilte klonk plechtig het schoone lied:

Gij gansche aarde, juich den Heere,
 Dien den Heere met blijdschap,
 Kom voor Zijn aanschijn met vroolijk gezang
 Met vroolijk gezang.

Toen begon mijnheer Van Sterkenburg te spreken: „Jongens en meisjes,” zei hij, „het oogenblik waarnaar we hebben verlangd en waar we toch ook tegen opgezien hebben, is nu gekomen.

De heeren van 't Bestuur zijn zoo vriendelijk geweest van morgen eens te komen kijken en luisteren naar alles, wat jullie geleerd hebt in de zes of zeven jaren, die je hier op school geweest bent. En nu weet ik wel, dat je niet allemaal even knap bent, God geeft ons verschillende talenten, 'k weet zelfs wel, dat er hier een heele enkele zit, die best wat verder had kunnen zijn, maar die niet altijd gewerkt heeft als in deze laatste drie maanden.

Neen, zie er nu maar niemand op aan, ik noem geen namen, 'k wil dat zelfs op dit oogenblik heelemaal vergeten. Ik geloof, dat de heeren over 't al-

gemeen wel tevreden zijn over wat ze gezien en gehoord hebben.”

De heeren knikten toestemmend.

.... „Maar — een enkel woord wilde ik voor je vertrek van school nog zeggen. 'k Zou nog heel veel kunnen zeggen, want mijn hart is vol, nu ik zoo voel, dat het de laatste maal is, dat jullie hier als leerlingen voor me zit, maar dat behoeft toch niet. Vooral in deze laatste weken heb ik meermalen gelegenheid gehad met jullie te spreken. Nu nog een enkel woord.

Als kleine kleuters van nauwelijks zes jaar werden jullie hier door Vader of Moeder bij me op school gebracht. Ze vertrouwden jullie aan onze zorgen toe.

Ik heb jullie grooter zien worden, ik zag je gaan van klas tot klas. En al die jaren hebben wij allen onze beste krachten aan jullie besteed. Wij vonden het zoo heerlijk, als we zagen, dat jullie goed leerden, we hadden er alles voor over om jullie vooruit te brengen.

Dat wil natuurlijk niet zeggen, dat wij alles goed hebben gedaan, dat we altijd geduldig en vriendelijk genoeg geweest zijn, o neen, en voor je van hier gaat, mag je dat wel eens van ons zelf hooren, wij onderwijzers en onderwijzeressen zijn in veel te kort geschoten, maar dit hebben we steeds voor oogen gehouden, dat we jullie vóór alles bekend moesten maken met de liefde Gods in Jezus Christus.

Daarom immers stuurden Vader en Moeder je naar een Christelijke school.

Dat is nooit meer ongedaan te maken. Stel je eens voor, dat een van jullie, (wat ik nooit hoop dat gebeuren zal), stel je eens voor, dat één van jullie zou denken: „Al wat ik op die school van God en Zijn dienst gehoord heb, daar stoor ik me niet meer aan. Ik ga nu niet meer naar de kerk, ik denk er niet over om naar de knapen- of meisjesvereniging te gaan, dat is me allemaal veel te saai. 'k Ga nu eens voor mijn plezier leven en pret maken hoe meer hoe liever!”

Maar, — dan zullen de menschen komen en ze zullen zeggen: Zie eens, die jongen, dat meisje, die zijn nog wel op een Christelijke school geweest. Zoo'n school helpt dus ook al niet.

En dat ze zoo'n jongen of meisje daarom zouden verachten, dat was 't ergste niet, dat zou verdiend zijn, maar ze zullen ook den Heiland smaden, naar wien we ons toch immers noemen!

Weet jullie nog wel, dat ik laatst vertelde, dat de Heere Jezus bij het afscheid tot Zijn discipelen o.a. dit zeide: „Gij zult Mijn getuigen zijn,” waarmee Hij bedoelde: Gij, die nu drie jaren met Mij geweest zijt, die de woorden des levens uit Mijn mond gehoord hebt, gij moet nu heengaan en van Mij spreken, het Evangelie des vredes brengen aan alle creaturen; gij moet den menschen laten zien, dat Ik Uw Verlosser ben, dat ge, in voor- en tegenspoed vrede hebt door Mij.

Dat zegt de Heiland ook tot ons.

En als er nu iemand was, die dat niet zou doen, dan heeft de Heiland ook nog dat andere woord gesproken: „Gij zijt Mijn getuigen.” Dat zeide Hij tot Zijn discipelen, dat zegt Hij in dit uur ook tot jullie.

Hij neemt je één voor één bij de hand, kijkt je liefdevol in de oogen en spreekt: „Jan, Piet, Guus Mien, of hoe je nog anders heeten moogt, je bent Mijn getuige.”

En daaraan ontkom je ook niet.

Want zoo min de zee-man, die met blauwe verfstof een anker op zijn arm tatoueerde, dat er ooit meer kan afwasschen,

zoo min kun je ongedaan maken, dat je op een Christelijke school bent geweest, zooals ik straks al zeide, maar ook, dat je met den Heiland, met den weg der zaligheid bekend gemaakt bent.

Of je wilt of niet, of je er aan denkt of niet, door je handel en wandel getuig je van Christus; ten goede of ten kwade. Handel je eerlijk en oprecht, dan zullen de menschen zich aangetrokken gevoelen ook den Heiland te leeren kennen; zijn je daden slecht, dan zal men Jezus smaden, naar Wien je je noemt, Dien je met den mond belijdt.

Dat wil nu niet zeggen, dat de menschen 't altijd en in de eerste plaats aan je *hooren* moeten, dat je op een Christelijke school geweest bent, ze moeten het veel meer *zien* aan je daden.

Ik las eens van een conducteur, die den Heiland had liefgekregen. En die meende, dat hij nu maar 't beste deed om dominé te worden. Dan zou hij immers van den Heiland kunnen getuigen?

Om zijn doel te bereiken, ging hij naar een predikant om diens raad in te winnen en zijn steun te vragen.

Maar wat antwoordde deze:

„Wel, mijn goede man, heb je den Heiland waarlijk lief? Dat is heerlijk. En meen je nu, dat je dan dominé moet worden? Neen, mijn goeie man, nu kun je niet verstandiger doen dan conducteur blijven, want de wereld heeft veel meer behoefte aan Christelijke conducteurs dan aan dominé's.”

Hij bedoelde dit: Natuurlijk moeten er dominé's zijn, die de menschen bekend maken met den weg der zaligheid, zeker is 't ook goed en noodig, dat anderen, waar 't pas geeft, hun Heiland belijden, maar een grooten zegen is het als iemand, die zich veel onder andersdenkenden beweegt, door zijn gedrag een aanbeveling is voor Christus en Zijn dienst.

En zoo moeten ook jullie, ieder op de plaats, die God voor je bestemd heeft, zoo handelen, dat je anderen tot jaloerschheid verwekt en ze zich aange-trokken gevoelen ook dien Heiland te leeren kennen.

Daartoe helpe je God. Hij zegene en behoede je. Dát hoop ik zoo hartelijk: dat je, wanneer we elkaar nog eens ontmoeten, de oogen niet voor mij zult moeten neerslaan. 'k Zal o zoo graag je later nog eens terugzien, kom, als je me wat vragen wilt, maar gerust aan.

Natuurlijk ben jelui allemaal blij, dat je van school af bent, niemand zal je die vreugde misgunnen, maar vergeet toch nooit de ernstige waarschuwing, die ik thans nog heb laten hooren."

Met de bede, dat God hen allen dicht nabij wilde blijven en hen wilde bewaren voor ramp en nood, deelde meester de bijbeltjes uit.

Een paar driestemmige liederen werden nog door de leerlingen gezongen, waarna Ds. Hasselbach personeel en leerlingen aanbeval in de hoede van Hem,

Die wolken, lucht en winden
Wijst spoor en loop en baan;
Die ook den weg zal vinden
Waarlangs hun voet kan gaan.

Diep onder den indruk verlieten de jongens en meisjes het schoollokaal.

Meester de Graaf en mijnheer Van Sterkenburg waren bij de deur gaan staan, de andere onderwijzers en onderwijzeressen in de gang om elk der vertrekkenden een hartelijken handdruk ten afscheid te geven.

„Dag meester, U wordt wel bedankt voor 't onderwijs, dat ik van U genoten heb.”

„Dag Piet, flink opgepast hoor. Kom maar gerust, als je nog eens wat te vragen hebt.”

„En wanneer ga je weg, Jan? Voorzichtig in Amsterdam, hoor. Voor de auto's en voor de trams en voor. . . je weet wel, hè, voor dat andere, dat je niet ziet. . . .”

Jan begreep meester wel.

„Ja meester,” antwoordde hij zacht, en met zijn eerlijke, blauwe oogen keek hij zijn onderwijzer flink aan, „ja meester, vast hoor.”

Zoo kregen alle kinderen nog een hartelijk woord mee. Daarna bleef het geheele personeel nog eenige oogenblikken met de heeren van 't Bestuur praten.

De laatsten hadden er dien morgen weer eens een heel klein beetje van gevoeld, hoeveel geduld, hoeveel gebed, hoeveel liefde er noodig is om kinderen met zoo verschillenden aanleg, zoo verschillend karakter te leiden dag aan dag. Om ze met Gods hulp en onder zijn onmisbaren zegen te vormen tot nuttige leden der Maatschappij, die straks hun plaats met eere daarin zouden innemen. Maar bovenal: om ze, trouw aan 's Heilands bevel: Laat de kinderkens tot Mij komen en verhindert ze niet — door woord en wandel den weg te wijzen naar hun Heiland en Zaligmaker.

Hartelijk dankten de heeren de onderwijzers en onderwijzeressen voor alles, wat ze in 't afgelopen

jaar voor de kinderen hadden gedaan, hun zegen toewenschend voor den arbeid, die in 't nieuwe schooljaar weer wachtte.

Toen alles vertrokken waren, bleef mijnheer Van Sterkenburg alleen achter. . . .

HOOFDSTUK IV.

Er was nog heel wat op te ruimen: kaarten, platen, boeken, die dien ochtend gebruikt waren; er was nog heel wat klaar te zetten voor de lessen, die den volgenden dag weer beginnen zouden, voor mijnheer Van Sterkenburg naar zijn woning ging.

Maar — nog steeds stond hij daar voor de klas — hij kon nog niet beginnen.

Hoeveel malen had hij zoo'n laatsten schooldag al meegemaakt! Hoeveel leerlingen de wereld zien ingaan! En altijd weer bestormden dezelfde gedachten, dezelfde vragen zijn hart.

Had hij wel geduld genoeg gehad met de zwakken, die 't onderwijs zoo moeilijk volgen konden?

Had hij zijn leerlingen wel krachtig genoeg gewaarschuwd voor de verleiding, die zeker komen zou?

Had hij hun wel genoeg gewezen op de noodzakelijkheid van de algeheele overgave aan Jezus Christus, waardoor ze toch alleen den vrede zouden ervaren, die elk menschenhart tevergeefs elders zoekt.

Was hij niet vaak te zwak van moed, te klein van kracht geweest, als 't er op aankwam van Zijn Heiland te getuigen?

Was hij. . . . was hij, die een wegwijzer wilde zijn naar de Hemelstad, mogelijk ook voor sommigen een verhindering geweest om tot Jezus Christus te komen?

Een zucht ontsnapte aan de borst van den trouwen onderwijzer, een zucht, die als een bede tot God omhoog steeg, en waarop hij het goddelijk antwoord van Boven in zijn ziel hoorde ruischen:

„Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht.”

Ja, zoo was het. Hij was zwak geweest, maar daarom juist was het zoo heerlijk te weten, dat God machtig was, dat zwakke, gebrekkige menschenwerk te zegenen zóó, dat het veel vrucht zou voortbrengen.

In gedachten doorliep hij de rijen nog eens van de jongens en meisjes, die daar een geheel jaar hadden gezeten; die nu vertrokken waren; die daar nimmer zouden terugkeeren.

Daar op de achterste bank Flip en Jan, dan Mien en Lydia, Piet en Gijs, Trui en Guus. . . .

Guus ging naar de Kweekschool: daar zal wel een goede onderwijzeres uit groeien; Gijs naar een handelskantoor: beste jongen, wat was je toch altijd gauw afgeleid!

Piet zou de volgende week naar de Zeevaartschool gaan: God helpe je, m'n jongen om je pad zuiver te houden, je was vaak zoo moeilijk te regeeren, zoo onverschillig ook.

Mien, ja, wat zal het met jou nog worden. Wat zou je graag naar de Kweekschool gegaan zijn,

maar. . . . 't Mag niet zoo zijn. Och, wat beefde dat mondje, toen ze de vorige week met een hoogroode kleur naar mij toekwam en in één adem door vertelde, dat ze niet naar de Kweekschool ging en ik haar dus maar van het lijstje moest schrappen.

„Moeder kan het geld niet te best missen en ik moet moeder helpen in de huishouding;” ze wachtte mijn antwoord niet eens af en liep voor ik nog van mijn verbazing bekomen was, met tranen in de oogen haastig de klas uit. Maar ik begrijp er alles van. Welk een

strijd zal daar in dat jonge hartje gestreden zijn, vóór die enkele woorden van haar lippen kwamen. . . . Arme meid, eerst je vader verloren en nu deze groote teleurstelling, je lievelingswensch op eenmaal te moeten opgeven: Wat maakt God den weg voor Zijn kinderen toch zwaar. Maar — Hij weet, wat Hij doet. 'k Zal in de volgende week eens naar haar toegaan. 'k Wil nog eens met haar Moeder praten; dat had 'k toch al eens lang beloofd.”

„Meester, de koffietafel is klaar, Mevrouw vraagt

of U komt, waarschuwde Jansje, het dienstmeisje van Mijnheer Van Sterkenburg, terwijl ze haar hoofd even om de deur van 't lokaal stak.

„Ja, kind, zeg maar, dat ik dadelijk kom.” Mijnheer was opgeschrikt uit zijn overpeinzingen. Was 't al zóó laat? Al vijf minuten voor éénen, goed, dat er 's middags geen school was.

Vlug bergde hij nu alles op zijn plaats en zat een kwartier later met vrouw en kinderen aan tafel. —

Een week later vinden we mijnheer Van Sterkenburg in de huiskamer van Mevrouw Meulenhof. Ze zijn in druk gesprek.

Na een paar algemeene opmerkingen over het weer en over de kleine jongens, was het gesprek al gauw op Mien gekomen. 't Had Mijnheer eenige moeite gekost om met een vraag voor den dag te komen, want hij gevoelde, dat Mevrouw het onderwerp over de veranderde plannen met Mien trachtte te ontwijken; maar ten slotte had hij het toch gewaagd.

„En Mevrouw, heeft U er nog eens over nagedacht?”

„Waarover, Mijnheer?” vroeg ze een weinig verstrooid.

„Wel, Mien bracht me een paar dagen geleden de boodschap, dat ik haar maar moest schrappen van het lijstje voor de Kweekschool. 'k Heb toen maar niets gezegd, of liever, ze liet me geen gelegenheid om iets te zeggen, want ze liep ineens haastig weg. Wat viel het haar moeilijk mij die

droevige boodschap te brengen, ze had er zoo haar zinnen op gezet."

Met droefheid in de oogen zag Mevrouw mijnheer Van Sterkenburg aan.

„Och mijnheer, wat zal ik U nog ervan zeggen. U begrijpt het immers wel. 't Kan niet. Hoe graag zou zij en hoe graag zou ik 't zelf ook gewild hebben, want nietwaar, zelf heeft U vaak gezegd, ze is geknipt voor onderwijzeres.

En U weet," vervolgde zij na een korte pauze, waarin zij allerlei tafereelen aan haar geestesoog zag voorbijgaan, „en U weet, als mijn lieve man nog leefde, dan zouden we haar ook zeker voor 't onderwijs bestemd hebben, maar. . . ."

Een zucht ontsnapte aan de borst van de beproefde vrouw. Zwijgend bleef ze weer geruimen tijd voor zich uit zitten staren.

Geen van beiden sprak. Ieder van hen liet zijn gedachten den vrijen loop.

„Zie mijnheer," zoo vatte Mevrouw den draad van 't gesprek weer op „U weet, dat ik met een klein pensioen in het onderhoud van mijn gezin moet voorzien. Neen, ik klaag niet, God heeft het wel met ons gemaakt en Hij weet ook voor de toekomst, wat wij noodig hebben, maar toch moeten wij rekening houden met de veranderde omstandigheden.

De studie voor Mien zou ik door zuinig te leven nog wel kunnen betalen misschien, maar 'k heb Jan en Frans ook nog. . . ." Tranen blonken in de zachte

oogen van die liefhebbende moeder bij de gedachte aan haar kinderen, die zoo jong hun vader moesten missen.

„Hoor eens **Mevrouw**,” zei mijnheer diep getroffen, „U heeft gelijk. Wie zijn vertrouwen op God stelt, moet dubbel waakzaam zijn om geen onberaden stappen te doen.

Maar — en daarvoor ben ik nu juist eens met U komen praten, — nu ik van U hoor, dat U er zelf ook prijs op zoudt stellen, als Mien naar de Kweek-school ging, daarom wil ik nog een poging wagen om zoo mogelijk Uw bezwaren uit den weg te ruimen.

Over drie weken wordt het examen voor de toelating tot de Kweekschool gehouden. Als Mien daaraan deel zou nemen, zou ze stellig slagen, evenals haar beide vriendinnen, Guus en Lydia, daar twijfel ik niet aan. Ik heb zelfs gegronde hoop, dat ze 't zeer goed zou maken, zóó, dat ze één van de drie beurzen zou verwerven, die U in elk geval schadeloos zouden stellen voor studiegeld en boeken.”

Onder 't spreken van mijnheer Van Sterkenburg had hij gezien, hoe 't gelaat van **Mevrouw**, die hem eerst blij-verrast had aangehoord, meer en meer betrok; ze werd bleek en viel mijnheer plotseling in de rede:

„O neen, mijnheer, dat zou haar goede vader nooit gewild hebben. Mijn eergevoel verbiedt mij anderen voor de opvoeding van mijn kind te laten zorgen: ik mag Uw voorstel, hoe vriendelijk ook bedoeld, niet aannemen.”

„Mijn lieve Mevrouw, hoezeer ik in Uw gedachten-gang kan inkomen, geloof ik toch, dat 't geval hier eenigszins anders ligt. Als er werkelijk iets vernederends in mijn voorstel was, zou ik me zeker tweemaal bedacht hebben, voor ik ermee bij U kwam.

Neen, Uw man zou dat nooit gewild hebben, natuurlijk niet. Ieder ouderpaar is verplicht en stelt er, als het goed is, zijn eer in, zooveel in zijn vermogen is, zelf voor de opvoeding zijner kinderen te zorgen. Maar al te veel wordt die taak tegenwoordig uit hun handen genomen tot schade van het verantwoordelijkheidsgevoel.

Maar hier zie ik de zaak anders. Hier geldt het een meisje, dat meer dan gewonen aanleg voor de studie toont te bezitten, een kind, dat niet slechts enkele weken, maar rees lang de vurige wensch koesterde, eenmaal onderwijzeres te zullen worden.

En nu U door de bijzondere omstandigheden, geheel buiten Uw schuld, niet in staat zijt om aan dien lang gekoesterden wensch te voldoen, nu moogt U zonder aarzelen aangrijpen de gelegenheid, die God U biedt.”

Onafgebroken staarde Mevrouw Meulenhof den spreker aan. Zoo had ze 't nog niet gezien. Zou zij dit mogen aannemen als van God haar gezonden? Zou die innige wensch, ook van haar geliefden man, dan toch nog vervuld mogen worden?

„Den uitslag van 't examen zouden we dus moe-

ten afwachten, maar zooals ik reeds zeide, daar heb ik geen vrees voor. Wat zou U, indien onze pogingen gezegend werden, na een jaar of vier een heerlijken steun aan haar krijgen, juist op den tijd, dat Uw beide jongens ook meer gaan kosten. Nog enkele jaren zoudt U zich dan nog wat opofferingen moeten getroosten. . . .”

„O mijnheer, maar dat wil ik graag, geen offering zal me te groot zijn, als ik mag weten in Gods weg te zijn. O, wat zou dat heerlijk zijn.”

Met spanning had mevrouw Meulenhof naar mijnheer Van Sterkenburg geluisterd. Stuk voor stuk waren de bezwaren, die ze in gedachten gemaakt had, haar uit de hand geslagen. Reeds keerde de bloos op haar wangen terug en vervolgde ze:

„En — wat zal Mien ervan staan te kijken, als ze straks thuiskomt. 't Was voor haar ook zoo'n bittere teleurstelling. Ze zal haar ooren niet gelooven.”

„Dat denk ik ook, Mevrouw. 'k Zal haar zelf even bij den directeur van de Kweekschool gaan aangeven. Dan licht ik hem vast wat over de omstandigheden in. Dus tot over een week of drie, dan kunnen we verder zien.

Uw jongetjes in Boschwijk maken het dus ook goed? Heerlijk, dat ze zoo „aankomen?”

„O ja, dank U. 't Is daar zoo gezond voor hen en een voorrecht, dat mijn zuster ze hebben kan. Want ze heeft zelf ook nog twee jongetjes. Maar ze is gezond en kan heel goed met dat woelige goedje opschieten.

Dokter had al lang gezegd, dat het zoo goed voor ze zou zijn, als ze eens een poosje in de bosschen konden zijn. Juist was toen mijn zwager naar Boschwijk verplaatst en met zijn gezin daarheen verhuisd.

Dadelijk dacht ik toen: Hoe wonderlijk treft dat alles nu toch samen. Als mijn zuster ze eens een poosje hebben kon! We schreven erover en twee dagen later ontvingen we al bericht terug, dat ik de jongens gerust brengen kon. 't Kostte mij heel wat, dat verzeker ik U, om ze eenigen tijd te moeten missen, maar 't was voor hun bestwil. In die drie weken zijn ze ieder al vier en een half pond aangekomen.

Toch verlang ik zoo sterk naar ze bijwijken. Sinds den dood van mijn man is het, alsof ik mij nog meer aan de kinderen heb gehecht. Dokter zegt, dat ik ze er minstens een week of zes moet laten, zal de kuur enig resultaat hebben. Nu, mijn zuster is allerliefst voor hen en dus laat ik ze er nog maar wat."

Onder het spreken was de thee, die Mevrouw voor haar bezoeker ingeschonken had, heelemaal koud geworden. Ze wilde een ander kopje inschenken, maar mijnheer bedankte vriendelijk daarvoor, dronk zijn kopje leeg en nam afscheid.

„Nu tot ziens dan, dag Mevrouw, de groeten aan Mientje. 'k Zou haar gezicht wel eens willen zien, als U haar straks de heerlijke boodschap mededeelt. Stuur U haar van de week nog even bij me aan, laat eens zien, Donderdag — neen liever Vrijdag

om zeven uur. Dan wilde ik haar nog eens even een en ander betreffende het examen vertellen."

„Best mijnheer."

Vier weken later vinden we een vroolijk groepje in de huiskamer van Mevrouw Meulenhof bijeen.

Daar waren behalve Mevrouw zelf, Mien, Guus en Lydia, ook de kleine broertjes, die den vorigen dag, door bijzondere omstandigheden uit Boschwijk thuisgekomen waren.

De drie vriendinnen hadden elkaar ontmoet en waren even met Mien meegekomen om naar het patroon van een tafelkleedje te zien, dat Mien bezig was voor Moeders verjaardag te haken en meteen eens te zien of de jongens goed „aangekomen" waren in Boschwijk.

„Wacht," zegt Mien, terwijl ze haar vriendinnen in de gang laat voorgaan. „Er ligt een brief in de bus; dien zal ik meteen mee naar binnen nemen."

Ze krijgt den brief, bekijkt de envelop en wordt rood tot achter de ooren.

„O, zeg, zie eens. Net zoo'n envelop als jullie verleden week ontvangen hebt. De meisjes bekijken ook de envelop en lezen:

„Christelijke Kweekschool te Amsterdam." Guus en Lydia hadden de week te voren bericht gekregen, dat ze voor het toelatingsexamen geslaagd waren. Mien had toen niets ontvangen. Dat had haar wel wat onrustig gemaakt. Zou zij nu juist gezakt zijn?

Terwijl mijnheer toch gezegd had, dat ze een van de besten was? De anderen hadden toen getracht haar gerust te stellen. Zoolang er toch geen bericht was; kon je toch niets met zekerheid zeggen! En de gezakten hadden al bericht vóór de anderen. Dus — .”

Ja, jij kunt gemakkelijk „dus” zeggen, maar ik weet het toch nog niet.”

„Nou kind,” loop dan door naar je Moe, dan weet je 't ineens. Vooruit dan. Wij willen 't ook graag weten.”

„Lang zal ze leven, lang zal ze leven in de gloria,” zong Guus al bij voorbaat.

„Hè neen, Guus, niet doen. Je weet het toch niet.”

„Och, jawel, kind, natuurlijk ben je geslaagd. Zeg, jullie komen in de volgende week toch op de partij bij ons? Pa zei, 'k mocht zooveel meisjes vragen, als ik zelf wilde.”

„Ja, daar spreken ws straks nog wel over,” antwoordde Lydia ongeduldig, want ze brandde van nieuwsgierigheid om den inhoud van den brief te weten. „Kom, nu eerst naar binnen.”

Opgewonden stoven de meisjes de kamer binnen.

„Moe, Moe, een brief, lees eens gauw.”

Moe schrok, ze keek op van haar naaiwerk.

„Een brief? Wat zou dat dan?”

„Ja Mevrouw,” zei Guus, „dag Mevrouw. . . .”

„Dag Mevrouw,” groette nu ook Lydia.

„Een brief van de Kweekschool, Mevrouw,” ging

Guus voort. Mien is natuurlijk ook geslaagd, lees U maar gauw. Dol zeg, dan blijven wij met z'n drieën vriendinnen; die Anna Brinkhuis heeft mij al gevraagd om vriendin met haar te worden; vroeger heeft ze 't ook al eens gevraagd, maar 'k moet niets

van haar hebben, hoor. Haar vader is maar een gewone winkelier en 'k geloof, dat een oom van haar de studie nog betalen moet. Neen hoor, dat is me toch te min."

Een oogenblik had Mevrouw Meulenhof het trotse meisje aangezien; toen maande ze de kinderen, inzonderheid de kleine jongens, die aangestoken door de luidruchtigheid van de

meisjes, hun kans waarnamen en haasje-over speelden in de kamer, tot kalmte en bekeek het adres van den brief.

Met een breinaald ritste ze de envelop open en begon den inhoud voor zich zelf te lezen.

Een blijde trek plooid zich om haar mond.

Las ze goed? Ze kon 't haast niet gelooven.

Nog eens las ze de regels over. Ja, 't stond er. Mien was geslaagd met de hoogste punten. Een oogenblik stond ze sprakeloos nog met den ge-

openden brief in de hand. Een danktoon steeg op uit haar hart voor den grooten zegen voor haar kind.

„Hè Moe, zegt U nu eens gauw wat! Ben ik er door? U kijkt zoo ernstig. 'k Ben toch niet gezakt?”

Nieuwsgierig drongen de meisjes nog dichter naar Mevrouw Meulenhof toe, die 't haast te benauwd kreeg.

„Luister dan, meisjes, — pas op Mien, je knoeit mijn japon — ja hoor, Mien is geslaagd.”

„Lang zal ze leven. . . .” begon Guus alweer, terwijl ze Mien bij den arm pakte om met haar in 't rond te dansen.

„Stil nu toch eens even,” maande Mien. „Wat staat er eigenlijk, Moe. Hè, lees U eens voor.”

„Ja, Mien is geslaagd” vervolgde Moe en ze liet den brief aan haar kind zien: hier staat het, kijk maar. Je hebt zulke mooie cijfers behaald, schrijft mijnheer, de mooiste van allemaal, zoodat een van de drie beurzen voor jou is. Wat een zegen! Gefeliciteerd, mijn kind en Mevrouw kuste haar oudste lieveling hartelijk.

Mien sprong wel een voet in de hoogte van blijdschap. Ze had het aan niemand willen zeggen, maar wat was ze angstig geweest de laatste week. Guus en Lyd hadden al lang bericht ontvangen en zij hoorde maar niets. En toch kon ze niet gelooven, dat ze gezakt was.

Een zucht van verlichting ontsnapte haar. Nu zou dan toch haar liefste wensch vervuld worden,

Nu zou ze mogen leeren en — ze zou haar best doen. En na een jaar of vier, vijf, zou ze onderwijzeres kunnen zijn en mee voor Moeder en de jongens mogen zorgen. O, 't was haast te heerlijk om te gelooven. Als Vader dat nog eens had mogen beleven!"

Ook Lydia was blij verrast. Geen van de meisjes had kunnen gissen, waarom Mien niet tegelijk met de anderen den uitslag van 't examen vernomen had. Gezakt kon ze toch niet zijn, daar geloofde niemand wat van.

„Gefeliciteerd, hoor Mien," juichte Lydia nu ook en gaf haar vriendin een hartelijken zoen. „Dolletjes," zeg, nu gaan we weer samen, hè, en als we dan later eens op de zelfde school onderwijzeres werden! Guus en jij en ik. Dat zou nog eens fijn zijn."

Guus was intusschen wat bedremmeld op den achtergrond blijven staan. Eerst had ze ook nieuwsgierig-blij geluisterd naar den inhoud van den brief, maar bij 't hooren van 't woord „beurs" was ze geschrokken. Minachtend had haar bovenlip zich gekruld. „Dus zij ook al," had ze gedacht. „Wie blijft er dan nog voor mij over. Want ik bedank er feestelijk voor om met zoo'n armoedig kind om te gaan. Een beurs-bah, 'k zou me toch schamen."

't Speet haar eigenlijk al, dat ze niet veel eerder naar een andere vriendin had omgezien, want al lang had ze opgemerkt, dat het er bij Mien niet zoo rooskleurig uitzag. Die mantel, waar ze 's Zondags mee naar de kerk ging, was nog van verleden jaar;

om de kale randen te bedekken was er een goedkoop bontrandje omgezet; en dan die hoed, nota bene, zoo een met een breeden opgeslagen rand, 't lint half verschoten; zeker nog van haar grootmoeder.

Mien keek op eens haar vriendin in de oogen. En zag dadelijk, dat er wat aan haperde. Straks was ze nog zoo luidruchtig, wilde ze zelfs met haar door de kamer dansen, nu ineens stond ze daar zoo akelig kalm. Inplaats van haar met blijdschap geluk te wenschen, stond ze daar alsof ze een Jobstijding ontvangen had.

Opeens ging haar een licht op; en begreep ze maar al te goed die veranderde houding van haar trotsche vriendin.

Waarom had Moe dat nu ook zoo hardop gezegd van die beurs; natuurlijk, daar zit het hem in; dat vindt Guus natuurlijk vernederend. Maar — 't gevreesde woord was er nu eenmaal uit en Mien was veel te blij om zich daar lang 't hoofd mee te breken.

Met haar vriendelijk lachje wendde ze zich tot Guus.

„Er scheelt toch niets aan, Guusje? Vind je 't niet echt, zeg, dat ik nu toch bij jullie in 't clubje blijf?”

Guus kreeg het erg benauwd. Ze haalde haar zakdoek te voorschijn en begon maar flink haar neus te snuiten om te verbergen, dat ze opeens zoo'n hoogroode kleur kreeg.

„Jawel, gefeliciteerd hoor, maar. . . e. . . nu

moet ik toch dadelijk weg. Juf zal niet weten, waar ik blijf. 'k Zou met Juf een visite gaan maken vanmiddag en moet me nog eerst verkleeden. Dag Mevrouw, dag allemaal."

Haastig trok Guus de deur achter zich dicht. Gelukkig, ze was weg. Allen voelden zich opgelucht.

„'k Begrijp niks van dat kind," lachte Lydia. „Eerst is ze zoo druk en heeft ze heelemaal geen haast en dan — als er nota bene zoo'n prettig bericht komt, waar we allemaal al een week op hebben zitten wachten, dan wordt ze ineens stil en moet ze dadelijk weg. Mal spook!"

„Och, 'k begrijp er alles van," antwoordde Mien, een beetje meesmuilend. „U hadt maar niet van die beurs moeten lezen, Moe; dat vindt zoo'n deftig meisje natuurlijk vernederend. Zou dat er niet achter schuilen, Lyd?"

„Dat denk ik ook," meende Lydia. „Net iets voor die Guus. Maar ik vind het niks erg en pa zal ook wel zeggen, dat het heelemaal geen schande is. 'k Geloof, dat pa vroeger ook wel een studiebeurs heeft gehad."

Mevrouw Meulenhof zuchtte. Hoe voelde zij bij vernieuwing, hoe anders alles geworden was, sinds den dood van haar man. Maar met Gods hulp zou zij 't hoofd omhoog houden. Hem bidden, dat Hij haar mocht bewaren voor alles, wat in waarheid vernederend zou zijn.

HOOFDSTUK V.

Thuisgekomen luchtte Guus haar ergernis door onmiddellijk te zeggen, terwijl ze binnenkwam:

„Dat komt er nu van, Juf. U moest me noodig vermanen toch vriendelijk tegen dat kind te zijn; ha, ha, 't is wat fraais, een beurs krijgt ze. . . .!”

„Wat bedoel je toch, Guusje? 'k Begrijp je niet. Welk kind, meen je?”

„Wel natuurlijk Mien Meulenhof, Juf. 'k Schaam me, dat ik al dien tijd met dat kind heb omgegaan. Een mantel van 't jaar zestig aan. . . .”

„Maar Guusje, bedaar toch, kind. Ja, die mantel, dat weet ik wel, maar och, je weet, je pa wilde het graag, omdat haar Vader een vriend van hem was en. . . . ne. . . . nu ja iedereen zou toch wel begrijpen, dat je meer uit medelijden met dat kind omging. En iedereen weer ook wel, dat wij toch eigenlijk van een anderen stand zijn. Dat heb ik ook altijd maar gedacht, maar dat ik het nu zoo gepast vond, dat je altijd met dat kind omging, dat niet, hoor!”

„Maar, wat is er nu eigenlijk voorgevallen?”

„Och neen, Juf, er is niets voorgevallen, maar Mien kreeg daar straks bericht van de Kweekschool dat ze ook geslaagd is en. . . . ne, ze had zulke hooge cijfers gekregen, dat ze nu voor niets mag studeeren. Ze krijgt een beurs.

En nu begrijpt U wel, dat ik niet meer met haar kan omgaan. Een beurs, foei, is 't geen schande, ze had dan maar liever keukenmeid moeten worden. ha, ha," lachte ze weer schamper, keukenmeid met een muts op. Maar mij ziet ze niet meer. En als Lyd. Verbeek haar niet laat loopen, wil ik met h  ar ook geen omgang meer hebben.

Ze wil onderwijzeres worden om voor haar moeder geld te verdienen. Bah, 'k zou me schamen om dat zoo maar hardop te zeggen."

„Nu kind, 'k ben maar blij, dat je het bijtijds zoo inziet. Eigenlijk vond ik het al niets aangenaam, dat zoo'n door en door burgerlijk meisje hier zoo vaak aan huis kwam. De menschen zouden wel hebben kunnen denken, dat het familie van ons was.

Maar 't is geen stand voor ons. Je vond Mien een vriendelijk meisje, maar die zijn er wel meer, ook onder de armste menschen. Maar ieder moet toch maar liever blijven, waar hij hoort. 't Kind is zoo vreeselijk burgerlijk opgevoed, neen 't is zoo maar beter. En laat het nu zoo blijven ook. Niet vandaag af en morgen weer aan. Jij kunt wel andere vriendinnen krijgen. 't Is beter zoo!"

Met zelfbehagen keek Mejuffrouw Nandorf over haar so-easy naar het kind, dat ze door haar ijdelheid en trots totaal bedierf.

„Wat is zoo maar beter?" informeerde mijnheer Goudberg, die in een gemakkelijke crapaud zijn krant had zitten lezen in zijn werkkamer en nu

binnentredende, de laatste woorden van mejuffrouw, zijn huishoudster opving.

„Och niets, mijnheer, niets!”

„Niets?” informeerde mijnheer nog eens met nadruk.

„Och mijnheer. 't Beteekent niets. Guusje vertelde me maar wat over die menschen van Meulenhof, U weet wel, dat kind, dat haar wel eens komt halen,” en eenigszins wrevelig over dat toch-willen-weten van mijnheer, zweeg ze botweg.

Ze wist zeer goed, dat mijnheer dien hoogmoedigen toon niet duldde.

„Die menschen van Meulenhof, pardon juf, U bedoelt het gezin van mijn overleden vriend? Ik verlang, dat U met wat meer piëteit over hen spreekt. Mijnheer was in gemeentediens, zoo goed als ik. En moeten de overblijvenden, bij den zwaren slag, die hen trof, nu ook nog de verachting lijden van hen, die gelijk in rang met hen zijn, al zijn wij, door bijzondere omstandigheden wat meer met aardische goederen gezegend. Nog eens, ik wil niet, dat U zoo over hen spreekt.”

Juf had al spijt, dat ze daar straks zoo luid haar meening had uitgesproken. Guus beet zich op de lippen. Hè, pa vatte ook alles zoo ernstig op. In haar hart moest ze hem, als altijd, wanneer het over soortgelijke dingen ging, gelijk geven, maar. . . 't kan me niet schelen ook, dacht ze en flapte er uit:

„Nu maar Pa, hoor dan eens, dat kind gaat ook naar de Kweekschool, maar 't wordt voor haar betaald.”

Guus wachtte even om te zien, welke uitwerking dit laatste woord op haar vader hebben zou. Maar 't gezicht van mijnheer Goudberg stond akelig strak. Geen enkele trek verried, wat hij ervan dacht.

„'t Wordt voor haar betaald,” herhaalde zij met nadruk, „mevrouw Meulenhof las het daarstraks zelf voor: zij krijgt een beurs. . . . En nu wil ik niet meer met Mien omgaan. Met zoo'n armoedig kind. Dat zou Juf ook niet, is 't wel, Juf?”

Maar Juf zei niets. Ze had plotseling iets over het diner aan het keukenmeisje te zeggen en verdween naar de keuken.

Hulpeloos zag Guus haar na.

„Zoo, zoo, wil jij niet meer met Mien omgaan! Dat klinkt nog al hoog, zou ik denken. Met zoo'n armoedig kind, zeg je. Och, och, is Mevrouw, mijn dochter, zoo deftig geworden?”

Er was iets spottends in den toon, waarop mijnheer Goudberg sprak; daarna nam zijn gelaat weer die strakke, ernstige uitdrukking aan, waar Mien in haar hart zoo bang voor was. Ze keek dan ook strak naar de punten van haar fijne lakschoentjes, toen pa op berispelden toon vervolgde:

„Krijgt Mien een beurs? Gelukkig voor haar en haar moeder,

Dacht jij in je waanwijsheid, dat ze daar minder om was?"

Ernstiger werd de stem van mijnheer Goudberg naarmate hij verder sprak en met nadruk herhaalde: „Dacht je, dat ze daar minder om was?"

De krant, waarin hij had zitten lezen, had hij onder 't spreken opgevouwen en in de „journaal" gelegd naast het buffet. Dikke rookwolken blies hij uit zijn sigaar, diepe rimpels trokken zich op zijn voorhoofd samen. 't Was ook zoo verdrietig, dat zijn dochtertje dat hij zoo innig lief had, zich zoo dikwijls door haar hoogmoed liet vervoeren.

Zouden zijn woorden iets goeds uitwerken? Hoe vurig wenschte hij het.

„Dacht je, dat dit een reden voor jou mag zijn, om dat meisje te minachten? Schaam je Guus, je valt me bitter tegen. . . ."

Eenige oogenblikken was het stil in de kamer. Guus streed een harden strijd tegen dien trots, die in haar hart en leven zulk een hoogen toon voerde. O, was Juf er nu maar om haar te helpen! Maar neen, dat wenschte ze nu toch niet, want Pa had gelijk, ja, dat voelde ze maar al te duidelijk en elke hulp zou het haar moeilijker maken tot inkeer te komen en dien trots te overwinnen. Pa had gelijk, want Mien was een lieve, hartelijke vriendin, die altijd bereid was haar te helpen, als ze moeilijkheden had bij haar werk; die zich nooit op den voorgrond stelde en die zeker al heel wat keeren door h  r

trotsche, vernederende buien moest geleden hebben.

Mijnheer Goudberg bemerkte, dat zijn woorden doel troffen. Dat verblijdde hem. Terwijl hij zijn dochttertje liefkoozend de blonde lokken streelde, ging hij vriendelijk voort:

„Je weet toch ook wel, Guusje, dat de familie Meulenhof het vroeger veel beter had. Maar — toen is de vreeselijke slag gevallen; de vader werd weggenomen en Mevrouw Meulenhof bleef met haar drie kinderen in vrij zorgelijken toestand achter.”

Een oogenblik dacht mijnheer Goudberg aan het groote verlies, dat hij zelf geleden had, twee jaren geleden, toen hij zijn lieve vrouw moest missen. Welk een slag was dat geweest voor hem en zijn eenige dochter. En nu te moeten ondervinden, hoe de juffrouw, die de huishouding bestierde, zijn enig geliefd kind stijfde in haar trots, het deed hem pijn. Hij nam zich voor haar daarover zeer ernstig te onderhouden, zich desnoods, als 't niet veranderde, van een andere hulp te voorzien liever dan dat zijn eenig kind gestijfd werd in dien verfoeilijken karaktertek.

„En” — ging hij tot Guus voort, „nu Mevrouw Meulenhof door zuinigheid en overleg zoo geleefd heeft, dat ze Mien bij jullie op die dure school kon laten en ze haar huis kon blijven bewonen, heeft ze daarom minachting verdiend?

Wat zou 't wezen, als de goede God mij ook eens wegnam. . . .”

Snikkend verborg Guus haar hoofd tegen Vaders borst. O neen, zoo had ze 't nog nooit ingezien. Wat was Mien dan toch diep ongelukkig.

De gedachte alleen, dat haar beste Vader van haar kon weggenomen worden, deed de harde ijskorst van trots breken en haar hoofd opheffend, snikte ze: „O paatje, zeg dat niet, o neen, zeg dat niet. Nu voel ik, dat het heel verkeerd van me was. O, vergeef mij. Die arme Mien. Maar morgen ga ik haar weer halen en vragen of ze mijn vriendin wil blijven. . . .”

„Meer niet?”

„En of zij mij mijn trots vergeven wil. . . .”

„Meer niet?”

„En 'k zal vragen of de Heer mij ook vergeven wil.”

„Zoo is 't goed. En vraag Hem een nederig hart. Dit zeggende drukte hij een kus op de wangen van zijn lieveling, die na den dood van zijn vrouw zulk een rijk bezit voor hem was.

„En is pa dan niet meer boos op me?”

„Neen Guusje. Maar 'k was eigenlijk veel meer bedroefd dan boos.” Een blik uit Pa's vriendelijke oogen overtuigde haar, dat hij haar volkomen vergeven had; ze voelde bij vernieuwing, hoe lief hij haar had en haar voornemen om hem door haar trots niet meer te bedroeven, was ernstig gemeend.

HOOFDSTUK VI.

Vroeger dan het plan geweest was, waren Jan en Frans Meulenhof thuisgekomen.

„Jan, heb je 't al gehoord?” had Frans op een morgen bij 't opstaan aan zijn broer gevraagd.

„Wat dan?”

„Nou, dat we Zaterdag naar huis teruggaan. Nou, en ik vind het wàt fijn, jô.”

„Ja, ik ook wel, maar 'k was toch nog graag wat hier gebleven; een klein poosje nog. Over een paar weken zijn de aardbeien pas rijp en Oom heeft gezegd, dat we er dan zooveel van mochten eten, als we willen. Er zijn er toch genoeg.”

„Maar ik ga toch liever naar huis 't Is jammer, dat Tante ziek geworden is, maar anders ben 'k er blij om, hoor. 'k Vind Piet heelemaal geen leuke jongen; altijd zoekt hij ruzie. 'k Weet zeker, dat we Zaterdag weggaan; Ooms brief is vanmorgen al op de post gegaan. Van avond heeft Moe hem al, zei Oom daar straks.”

Dien morgen had Oom werkelijk een brief aan zijn schoonzuster gezonden, waarin hij meldde, dat hij de jongens tot zijn spijt Zaterdag reeds naar huis moest zenden. Ze waren al wel flink aangekomen,

maar hij had ze liever nog wat gehouden. Een langer verblijf in de bosschen zou stellig heilzaam voor hen geweest zijn.

't Kon echter niet, want Tante was plotseling ongesteld geworden. In den laatsten tijd had ze meermalen over hoofdpijn geklaagd. Veel notitie had ze er zelf niet eens van genomen; een paar dagen in bed en dan zou 't wel weer beter zijn.

Toen die kwellende pijnen zich na telkens korter tusschenpoozen herhaalden, hadden ze den dokter eens laten komen. Hij had haar onderzocht, maar ernstig zag ook hij de ziekte niet in. Zich wat rustig houden, een doosje poeders, dan zou Tante zich wel weer spoedig beter voelen.

Onder die omstandigheden konden de kinderen van Mevrouw Meulenhof dus niet op Boschwijk blijven. Een kennis van Oom zou hen 's Zaterdags mee naar huis terug brengen.

„'k Zal telkens wel eens schrijven, hoe het gaat,” had Oom beloofd, „ongerust behoeft ge echter niet te zijn, hoor!”

Hoewel Mevrouw Meulenhof dankbaar en blijde was, dat ze haar beide lievelingen weer bij zich had, was er toch tegelijk ernstige bezorgdheid over het lot van haar eenige zuster in haar hart.

Ze had zulke angstige voorgevoelens!

Willemien, haar zuster, was altijd zoo sterk geweest; nooit ziek, de flinkste van haar beiden, altijd opgeruimd en levenslustig.

En nu plotseling die verontrustende tijding. Den geheelen dag tobde ze er over.

„Och Moe,” trachtte Mien haar Moeder gerust te stellen, als zij haar bezorgdheid uitte, „waarom is U nu toch zoo ongerust? Tante heeft wat hoofdpijn; dat heeft U zelf toch ook zoo dikwijls. Dat zal toch wel weer over gaan! En Oom schrijft toch dat het heelemaal niet ernstig is!”

Maar Mevrouw Meulenhof was er niet rustig onder. Waarom wist ze zelf niet, maar ze vreesde het ergste.

Mogelijk kwam het ook door het leed en den angst, dien ze zelf had doorgemaakt. Haar zenuwen hadden zooveel te lijden gehad tijdens de ziekte en het overlijden van haar man, dat ze alles veel zwaarder inzag dan vroeger.

Helaas bedrogen de voorgevoelens haar niet, maar werden ze hoe langer hoe meer werkelijkheid.

Brief na brief, dien ze uit Boschwijk ontving, meldde haar met meer zekerheid, dat de ziekte van haar zuster een veel ernstiger karakter had dan men eerst had gedacht.

Hoe graag zou zij de eerste de beste gelegenheid aangegrepen hebben om naar Boschwijk te gaan en haar lieve zuster met eigen hand te verplegen, te zorgen voor haar zwager en zijn kinderen, maar — de dokter had het haar nadrukkelijk verboden: zelf was ze zwak; nog lang was ze den vreeselijken slag, dien ze door 't verlies van haar man geleden had,

niet te boven. Hij mocht haar niet dan in 't uiterste geval toestaan naar Boschwijk te gaan.

Hadden ze allen aanvankelijk gehoopt, dat de rust herstel zou brengen, 't bleek hoe langer hoe meer, dat die voortdurende hoofdpijnen een veel ernstiger oorzaak hadden, dan zelfs de dokter eerst had vermoed.

„Dokter,” had Oom Brinkman bij één van de bezoeken met droeve stem gevraagd, bang om de volle waarheid te hooren, „dokter, wat dunkt U? Zeg het me maar, zeg me maar ronduit, kan mijn lieve vrouw niet meer beter worden? Ik moet het weten, o dokter, laat mij niet lang meer in 't onzekere.”

Snikkend het gelaat met beide handen bedekkend was hij op een stoel neergevallen.

In de eerste oogenblikken kon dokter niets uitbrengen. Innig medelijden vervulde zijn hart, als hij bedacht, hoe deze man met zijn beide kinderen straks, misschien binnen enkele dagen reeds, hun geliefde vrouw en moeder zouden moeten missen, als tenminste... Hij zelf durfde geen hoop meer geven.

„Bij God zijn alle dingen mogelijk, Brinkman, laat den moed niet zinken. Dat Uw vrouw ernstig ongesteld is, mag ik U niet verhelen; ge moet U op het ergste voorbereiden. Maar houd U vast aan Hem. Hij hoort het gebed van allen, die schreiend de toevlucht tot Hem nemen.”

Dokter drukte den beproefden man hartelijk de hand en beloofde spoedig nog eens terug te komen.

Binnen enkele dagen was Tante erg achteruit gegaan. Algeheele uitputting maakte zich van haar meester en eigenlijk voor iemand het nog vermoedde, waren haar krachten door de moordende kwaal geheel ondermijnd en blies ze, na een ongesteldheid van slechts enkele weken in de armen van haar echtgenoot den laatsten adem uit.

„Ik ga naar huis,” was 't laatste wat de bedroefde man van haar stervende lippen gehoord had. „God zal — voor jou. . . .” haar stem stakte even — „voor jou. . . . en voor onze lie-

ve. . . . jongens zorgen.” Toen had ze hem nog eenmaal aangezien met een blik zoo hemelsch, zoo rein, dat hij dien nooit vergeten zou.

Zacht en kalm, zonder het minste teeken van benauwdheid of smart, was ze ingeslapen. —

Als gebroken zat de beroofde echtgenoot bij het stoffelijk omhulsel van zijn geliefde vrouw. Ontzettende slag voor den man, die wat hem het dierbaarst was op aarde, zoo vroeg reeds moest missen.

Kon hij nu maar 't hoofd buigen en zeggen, al was het maar stamelend: „Uw wil, o God, is wijs en heilig,” maar de smart was te groot en de angstkreet

werd uit zijn hart geperst: „O God, laat mij U zien, o toon mij Uw weg, maar o, wat is het donker. Ik zie geen licht, geen enkele lichtstraal. . . .”

„Vader, vader!” 't Waren zijn beide kinderen, die hem tot de werkelijkheid terugriepen.

Zijn kinderen! O, wie zou ooit bij machte zijn hun het verlies hunner dierbare Moeder te vergoeden; kon hij zijn kinderen ooit geven, wat zijn vrouw hun gegeven had? En weer werd de kreet uit het diepst van zijn ziel gehoord: „O, God, ik zie geen licht, 't is alles stikdonkere nacht. . . .”

Geen licht? En had zijn vrouw dan niet met stervende lippen gewezen op Hem, Die gezegd heeft: Werp al Uw bekommernis op Mij, Ik zal het maken!?

En mocht hij dan door ongeloof die troostvolle woorden in twijfel trekken?

Zacht trok hij zijn beide, moederlooze kinderen naar zich toe, streelde hun de bleke wangen en sprak tot hen van die lieve moeder, die heengegaan was; die nooit meer tot hen terug zou komen, maar die ze eenmaal hoopten weer te zien in de Hemelstad daar boven.

In de Hemelstad. Want — voor haar zelf was het sterven enkel winst. Nu reeds was zij ingegaan in de Heerlijkheid, verlost van moeite en zorg, van zonde en pijn.

Dat geluk was onbeschrijfelijk. Had zij niet op haar ziekbed getuigd, — al was zij nooit een vrouw geweest van veel woorden — dat haar hoop

gevestigd was alleen op haar Heiland en Zaligmaker,
 Die ook haar zonden aan 't kruis had verzoend en
 Die ook haar een plaats bereid had in de eeuwige
 woningen Zijns Vaders!

Reeds een dag te voren, ze voelde haar einde meer
 en meer naderen, had ze afscheid genomen van
 haar man en kinderen. Wonderlijke goedheid van
 haar Hemelschen Vader, Die haar zachten los
 maakte van wat haar zoo lief was en Die haar 't oog
 deed richten alleen op de Heerlijkheid, die haar
 wachtte.

Schreiend waren de kinderen toen heengegaan
 van 't sterfbed van die lieve Moeder, die hun, met
 haar veege hand naar boven gericht, gewezen had
 op de schilderij tegenover haar sponde: „De Goede
 Herder. . . .”

De begrafenis was voorbij. . . .

Ontzaglijke gang naar dien doodenakker om
 daar 't stoffelijk overschot van haar, die hem zoo
 lief was geweest en altijd blijven zou, toe te ver-
 trouwen aan den schoot der aarde.

De predikant van Boschwijk, Ds. Van der Voorde
 had aan de geopende groeve gesproken over de
 graankorrel, die in de zwarte aarde sterven moet
 om straks vrucht te kunnen voortbrengen, dertig,
 zestig en honderdvoud.

Als gebroken had Brinkman er bij gestaan, zijn
 beide jongetjes in diepen rouw gekleed, aan de hand
 „een standbeeld zonder leven, bleek als de bleeke

dood"; en hij had geluisterd. . . . tot een donker floers alles aan zijn oog onttrokken had.

Willoos had hij zich laten ondersteunen, toen hij den terugweg naar zijn eenzame, zonlooze woning was ingeslagen.

Weg was zijn hoop, zijn moed, zijn kracht om te leven. Een gebroken man.

Troosteloos gingen de eerste weken na den dood van Brinkmans echtgenoot voorbij. Wie den armen man overdag onder zijn werk gadesloeg, zou gemeend kunnen hebben, dat hij weer was als vroeger.

Maar wie scherper toekeek, bemerkte wel de zenuwachtige gejaagdheid, waarmee hij zijn arbeid verrichtte, hoorde bijwijlen den snik, die hem uit de keel geperst werd.

Met een zucht bergde hij 's avonds zijn gereedschap weg en nam met loome schreden den terugtocht naar huis aan.

Maar — geen haast had hij om er te komen. Wat wachtte hem in zijn woning?

Geen liefhebbende vrouw, die hem met warmte en blijdschap ontving, waardoor hij zijn lichamelijke vermoeidheid spoedig kon vergeten; met wie hij zorgen en zegeningen bespreken kon.

Waarom zou hij zich haasten?

Maar dacht hij dan niet aan zijn beide jongens, die hem nu, juist nu, zoo dubbel noodig hadden?

Moest hij hun niet zijn Vader en Moeder tegelijk? Als hij aan zijn kinderen dacht, schoot zijn gemoed vol.

Hoe geheel anders was ook 't leven van zijn Jan en zijn Frans geworden. En — hoeveel zou er ook nog over hun hoofden heengaan!

Thans waren ze nog goed bezorgd. Een vriendelijke buurvrouw had op zich genomen de kinderen bij zich te houden, van vier uur, als ze uit de school kwamen, tot zeven uur, wanneer Vader thuis kwam.

Wat duurden die drie uren den kinderen lang! Zeker, Juffrouw Van Bentum was vriendelijk voor hen en goed, maar — 't was Moeder niet.

En als zijn jongens hem dan reeds op den weg tegemoet kwamen — hoe lang hadden ze dan al reikhalzend naar Vader uitgezien —, en als ze dan zoo blij aan zijn hand voorthuppelden, dan voelde hij wel, waar zijn taak nu in 't vervolg lag, maar — hoe kon hij die naar behooren volbrengen?

Met innig medelijden zag hij op hen neer.

En als hij dan thuis kwam in zijn sombere woning, dan gingen zijn gedachten altijd weer terug naar 't verleden. Wat waren ze toch gelukkig geweest met z'n vieren. Maar toen — toen was met één slag dat vreugdehuis in elkaar gestort. De droefheid en de rouw hadden de grauwe vlerken over hen uitgespreid. De blijdschap en 't geluk waren voorbij. . . . voor immer voorbij.

Dan zat hij weer voor zich uit te staren, peinzend

vragend, tot hij eindelijk de oogen geheel sloot en zijn ziel uitstortte in een vurige smeekbede tot God om uitkomst, om licht voor zichzelf en voor zijn moederlooze kinderen.

Dan stond hij op. Neen, dit voelde hij wel: zoo kon het niet lang blijven. Zijn kinderen mocht hij niet maar aan de zorg van een buurvrouw overlaten, hoe goed deze ook voor hen wilde zorgen. In eigen woning moesten ze de rust en de vreugde vinden, die ze met den dood van Moeder verloren hadden.

Daar moest hulp komen.

Dat had ook Mevrouw Meulenhof gezegd, toen zij diep verslagen van de begrafenis was teruggekeerd. Haar ziel was vervuld met medelijden met haar zwager en zijn kinderen.

Wat moet er van hen worden? Dat was de vraag, die Mevrouw Meulenhof pijnigde, en waarop ze geen antwoord vinden kon.

Wie zou voor de kinderen zorgen, als Vader op zijn werk was?

Wie zou de kleine huishouding in orde houden; voor het eten zorgen? Wie zou. . . ach ze peinsde er over, telkens weer.

Was haar zwager rijk geweest dan zou er wel iemand zich aanbieden, maar nu. . . Betalen — dat kon hij niet. Hij verdiende zijn dagelijksch brood en was daarmee steeds gelukkig geweest, maar vreemde hulp was zoo duur.

Kon zij maar helpen! Maar immers, had zij niet

zelf haar gezin? Zij kon toch haar kinderen niet alleen laten om anderen te gaan helpen?

Zij liet haar gedachten eens gaan.

Familie had zij niet. Haar eenige zuster was thans overleden.

En telkens als zij erover nadacht, kwam er een naam in haar gedachten, dien ze niet durfde uitspreken.

In zichzelf wierp ze het denkbeeld verre van zich. Neen, dat ging toch niet. Die kon zooveel zorgen nog niet dragen op haar leeftijd en dan — mocht ze zoo op eenmaal den weg maar weer verlaten, dien ze geloofde, dat God haar aangewezen had?

En was er door mijnheer Van Sterkenburg niet gesproken van een roeping, die ze volgens moest?

Ze had het gevoeld, dat haar zwager, toen hij met Ds. Van der Voorde, den predikant van Boschwijk over den toestand gesproken had, ook aan datzelfde meisje gedacht had, maar hij had den naam niet op zijn lippen durven nemen: hij wist immers, welke plannen er voor dat meisje gemaakt waren en hoezeer het kind zich daarin verheugde.

En zelf had Mevrouw toen de knoop maar doorgehakt.

„Ja, 'k begrijp wel, aan wien je denkt Jan; 't is waar, onze Mien, ze zou al aardig kunnen helpen, maar — je voelt toch, dat ik haar na den dood van mijn man niet missen kan en dan — ze is nu juist voor de Kweekschool geslaagd. 'k Had heelemaal

geen plan om haar te laten studeeren, maar ze is volgens mijnheer Van Sterkenburg zoo geknipt voor onderwijzeres, dat hij mij ten slotte heeft overgehaald haar voor 't onderwijs te bestemmen. Hij is zoo vriendelijk geweest haar een studiebeurs te bezorgen en nu begrijp je wel, dat het niet gemakkelijk is, na dat alles maar weer terug te treden. Mijnheer zag het als haar roeping en — haar roeping moet ze toch volgen!”

„Natuurlijk,” had Ds. Van der Voorde geantwoord, „haar roeping moet zij volgen, maar weten wij wel altijd precies, wat die roeping is?”

Gods gedachten zijn dikwijls zoo geheel anders dan onze gedachten, maar — overijld den weg verlaten, die ons van God aangewezen scheen, dat mag niet.

En daarom kan ik U hier geen weg voorschrijven. Denkt U er eens ernstig over na; bid God om licht en wijsheid, dan zal Hij U den weg aanwijzen, dien ge gaan moet, daar ben ik zeker van.”

HOOFDSTUK VII.

Dagen lang had Mevrouw Meulenhof al rondgelopen met de pijnlijke vraag, wat God van haar vroeg.

Over dag, onder haar dagelijksche bezigheden, 's avonds voor ze zich ter ruste begaf, ja vaak in die lange nachten, wanneer de gedachten zich in de stilte vermenigvuldigden en de verkwikkende slaap hoe langer hoe meer week.

Wat moest ze doen?

Maar waarom moest zij zich nu juist met die lastige vraag kwellen?

En dan stelde zij zich weer gerust met de gedachte, dat er toch zooveel anderen, welgestelden waren, menschen, die al hun tijd beschikbaar hadden, om te helpen.

Die gedachte gaf haar echter geen rust. Zij gevoelde wel, dat het maar een uitvlucht was om zelf van die moeilijkheid af te komen en steeds vuriger bad zij om licht en eenswillendheid met den weg, dien de Heere met haar gaan wilde.

Ach, hoe bedroefd zou haar kind zijn, wanneer ze zou vernemen, welk offer van haar gevraagd zou worden!

En toch, hoe langer Mevrouw Meulenhof er over

peinsde, hoe meer ze tot de overtuiging kwam, dat het moest.

Ze zou Mien van de Kweekschool moeten afnemen.

Ze zou haar dochtertje naar Boschwijk moeten brengen en haar daar alleen moeten achterlaten in dat treurige gezin van haar zwager.

En wat wachtte haar meisje daar?

In plaats van vreugde en zonneshijn in het ouderlijk huis en onder haar vriendinnen, zou ze daar die huiselijke bezigheden moeten verrichten, voor het eten zorgen, de kleeren van Oom en de neefjes heel houden, bezig zijn van den morgen tot den avond. En dan afgemat van het voor haar leeftijd zoo vermoeiende werk, naar bed, waar ze den slaap niet zou vatten, omdat haar hoofdje zoo vol zou zijn van alles, wat ze had verloren. . . .

Mevrouw Meulenhof zuchtte. De strijd voor haar kind was zoo zwaar. . . .

Hoe zou men de zaak op school uitleggen?

Maar immers, daarover behoefde zij zich niet bezorgd te maken? Als zij maar mocht weten in Gods weg te zijn.

En — dacht zij dan in 't geheel niet aan de vreugde, die haar kind kwam brengen in de woning van haar zwager?

Dat haar Mien door den Heere bestemd kon zijn warmte en zonneshijn uit te stralen op het pad van dien beproefden man?

Zou het kind daartoe in staat zijn? Ging dat haar zwakke krachten niet te boven?

En in de plechtige stilte om haar heen, was het, als hoorde ze de stem van haar Heiland: „Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht. Ik zal de sterkte vermenigvuldigen, dien, die geen krachten heeft.

Mocht zij, met zulke heerlijke beloften voor oogen, dan nog langer bedenkingen maken?

Het moest....

Den daarop volgenden avond, toen de jongens naar bed waren, zat Mevrouw Meulenhof met haar dochter alleen.

Een vredige stemming lag over alles uitgespreid. Innig gelukkig, dat zij nu eindelijk toch op weg was naar het ideaal, dat ze zich voorgesteld had en dat voor een tijd zoo ver weg was geweest, had Mien zich voorgenomen al haar krachten in te spannen om haar doel te bereiken.

Hoe heerlijk was alles toch nu in haar oogen. Ze kon den geheelen dag wel zingen!

Hoe lief was Moe voor haar en wat waren Jan en Frans een paar aardige broertjes.

En dan Guus en Lydia! Zoo pas waren ze weggegaan, nadat ze zoo echt knus een stelletje sommen hadden besproken.

Heerlijk toch! Guus deed nu ook heelemaal niet trotsch meer. Ze sprak nooit meer van die beurs, die haar eerst zoo geërgerd had.

En Lydia? Welk een lieve, hartelijke vriendin! Altijd zouden ze bij elkaar blijven, hoor. En zij zou haar wel altijd helpen met de sommen, waarin haar vriendin niet zoo heel sterk was.

Hoe heerlijk, dat alles nu toch zoo gelooopen was. Ja, wat was de Heere goed voor haar.

Zoo innig gelukkig voelde ze zich op dat oogenblik, dat ze wel iedereen had willen omhelzen.

Moeder zat te naaien aan een blouse van Frans en keek onderwijl naar haar dochter.

Deze had haar boekentasch voor den dag gehaald en er de boeken en schriften uitgenomen om haar werk voor den volgenden dag te beginnen.

Mevrouw Meulenhof zag, hoe gelukkig haar kind op dat oogenblik was en het deed haar pijn, al de illusies te moeten wegnemen.

En toch — nu was het de beste gelegenheid om met haar meisje te spreken over de gewichtige stappen, die genomen moesten worden.

Zij voelde haar hart onrustig kloppen; hoe zou ze haar woorden kiezen om het zoo te krijgen, dat Mien het offer, dat van haar gevraagd werd, vrijwillig zou brengen. In stilte bad zij, dat de Heere haar kracht mocht schenken om in eenswillendheid te gaan den weg, waarop Hij thans haar schreden richtte.

„Mien. . . .”

Daar trilde iets in die stem, die zoo plotseling de stilte brak.

Mien zag op van haar boek. Wat scheelde Moe? Ze zag een paar tranen blinken in Moe's oogen.

Tranen? En alles was zoo goed en zoo heerlijk nu? Kon Moe dan nog niet die droefgeestige gedachten verbannen? Moest ze dan altijd weer denken aan Vader?

Liefdevol ging ze naar haar toe, legde haar hand in Moe's hand en drukte zóó, zonder woorden, haar liefde uit voor de lieve vrouw, die zooveel leed, ook nu nog. . . .

Maar toch, wat Moe's gedachten nu plotseling uit de heerlijke stemming, waarin zij zich op dit oogenblik verheugden, terug voerden naar dien tijd van angst en wanhoop, dat begreep ze niet.

Ze keek haar Moeder vragend aan.

„Kind,” hervatte Mevrouw Meulenhof, „ik weet niet, hoe ik het je moet zeggen. 'k Loop er al dagen lang over te tobben en 'k weet, dat het er van komen moet. . . .”

Ze wachtte even, door aandoening overstelpt.

„Ja,” ging ze voort, „'k weet nu zeker, dat het moet. . . .”

„Maar wat bedoelt U dan toch, Moesjelief,” vleide Mien, „wat bedoelt U toch? 'k Dacht, dat U weer verdriet had over. . . .”

Alweer die diepe zucht, die Mien de laatste maanden zoo dikwijls van Moeder gehoord had.

Toen rees Moe op uit de slappe houding, waarin ze gezeten had. God zou haar helpen, niet om haar kind te dwingen, maar om haar duidelijk te maken, wat voortaan haar roeping was.

„Mien, hoe moet het toch op Boschwijk gaan? Denk je daar wel eens aan? De eene brief, dien we van Oom Jan ontvangen is nog somberder dan de andere. Zij kunnen daar niet alleen blijven. Wat moet er van die arme kinderen worden, zonder Moeder, zonder iemand, die haar plaats inneemt.”

O, dacht Moe daaraan! Gelukkig, 't was dus niet het oude verdriet over Vader, dat Moeder nu ineens weer zoo bedroefd maakte.

En, hoewel Mien niet onverschillig was, stelde dit haar toch eenigszins gerust.

„Dat weet ik niet Moe! Is U daar zoo mee bezig in den laatsten tijd. Ja, 't is verschrikkelijk voor hen, . . . maar. . . ja. . . daar kunnen wij toch niets aan doen?”

„Wat zeg je, Mientje, kunnen wij daar niets aan doen?”

En — terwijl ze haar dochter diep in de oogen zag, herhaalde ze met ongewone vastheid in haar stem: „Kunnen wij daar niets aan doen? Maar zeg me eens, wie dan wel?

Zijn wij niet de eenige bloedverwanten van Oom Jan? Ben jij niet zijn eenigst nichtje?”

Verwonderd sloeg Mien de oogen naar Moe op. Waar wilde Moe toch heen? Wat bedoelde ze toch?

„Mien, zou jij niet in staat zijn in dat gezin de hulp te verleen, die ze zoo noodig hebben?”

Nog grooter werd Miens verwondering. Zij? Helpen? Wanneer?

Ze begreep er niets van.

Of — zou Moe bedoelen. . . .?”

Eindelijk, toen ze wat bekomen was van haar verbazing, antwoordde ze: „Wou Moe, dat ik er in de vacantie heen zou gaan? Maar wat zou dat helpen, die paar weken in het jaar?”

„Nee,” hernam Mevrouw Meulenhof hoofdschuddend, „dat zou zeker niets beteekenen. 'k Weet het wel, 't is veel, heel veel, dat ik, neen, dat God van je vraagt, maar — er is geen andere weg.”

Sprakeloos van nog-niet-begrijpen, staarde Mien voor zich uit.

Wat zou Mevrouw zeggen? Zou ze dan nu maar ineens ruw ingrijpen en zeggen: Neen, een paar weken is mijn bedoeling ook niet. Berg die boeken en schriften maar weg. Voor altijd.

Van studeeren kan niet meer komen. Binnen

enkele dagen zullen we je naar Boschwijk brengen. Daar zal in de naaste toekomst je taak zijn.

Maar — dat zou al te wreed geweest zijn. Zij wilde haar kind, zoo mogelijk, zelf de overtuiging doen uitspreken, dat het niet anders kon. Ze mocht niet verlangen, dat haar dochter het zoo op eenmaal eens zou zijn met de totale vernietiging van al haar toekomstplannen; dat ze zoo maar dadelijk bereid zou zijn haar geliefde studie op te geven. Als ze haar maar brengen mocht tot de bede:

„Buig Gij mijn wil maar Uw wil, Heer,” dan zou zij het verder mogen overgeven in de hand van Hem, Die alle dingen leidt naar Zijn welbehagen en Die in Zijn onnaspeurlijke wijsheid het goede doet voortkomen uit wat wij meenden verkeerd te zijn.

Dan zou haar kind haar hemelschen Vader danken voor alles wat Hij schonk, ook voor wat Hij ontnam, ook voor 't Kruis, juist voor 't Kruis, omdat ze de heerlijke zekerheid zou ervaren aan haar eigen hart:

Nooit was Uw liefde ons nader,

Dan toen G'ons lijden zondt.

„Ik weet,” ging Moe zacht voort,, dat het ontzaglijk veel is, maar nog eens, er is geen andere weg. Niet voor een paar weken, zelfs niet voor een paar maanden. . . .”

En op eens had Mien begrepen. . . .

Als aan den grond genageld stond ze daar, trillend over al haar leden, terwijl groote tranen, die haar diepe smart vertolkten, haar wimpers beparelden.

Al het bloed trok weg uit haar wangen.

Mien had begrepen. . . .

Als zwarte spoken bestormden allerlei gedachten haar geest.

Weg was haar studie.

Weg al die heerlijke toekomst-droomen.

Nooit zou ze de school betreden om daar naar den wensch van haar hart te volbrengen het werk, dat haar zoo heerlijk toescheen.

Weg de vriendschap met Guus en Lydia.

Weg, alles weg.

Naar Boschwijk zou ze gaan om daar dag in, dag uit die huiselijke bezigheden te verrichten, die in zoo vreeselijke eentonigheid telkens weer terugkeerden en die je zoo moe kunnen maken.

En dan daar, waar 't zoo stil was, elken dag; waar nooit eenige bijzondere gebeurtenis de eentonigheid van het buitenleven brak. Bij een Oom, die door de droefheid zoozeer in zichzelf gekeerd was; bij een paar neefjes, die, ja, wanneer ze hen voor een

enkelen dag zag, wel leuke jongens waren, maar die toch ook wel dikwijls hun plagerige, moeilijke buien zouden hebben. Die 't haar, wie weet, hoe lastig zouden maken.

En dan — ja dat vooral — zoover van Moeder.

Ging ze niet met alles, met haar blijdschap en met de kleine verdrietelijkheden in haar leven naar Moeder en was die niet altijd bereid te raden en te helpen?

De zon van haar geluk ging eensklaps schuil achter donkere wolken van onbegrepen leed.

Het duizelde haar. . . .

Moeder gevoelde, welk een zwaren strijd haar kind voerde in het diepst van haar ziel. Vriendelijk nam zij die bevende handen weer in de hare en weende met haar. . . .

Op dit oogenblik voelde Mevrouw Meulenhof het zóó, alsof het haar eigen idealen waren, die daar als vertrapte bloemen voor haar lagen.

Dat medevoelen deed Mien goed. Moe begreep haar; Moe voelde haar groote droefheid aan.

Lang zaten ze zóó, hand in hand. Zacht snikte Mien haar groote verdriet uit.

„O, Moe,” kreunde ze zacht, „maar dat is toch al te verschrikkelijk! Waarom moet nu al dit heerlijke, waar ik zoo lang naar verlangd heb, waar ik zoo blij mee was, veranderd worden? O, zeg toch, dat het niet hoeft. Moelief, zeg toch eens wat! Dat we nog wel eens zien zullen, of een ander niet

helpen kan! Zou Pa dat wel ooit van mij gevraagd hebben!”

Liefdevol zag Mevrouw haar kind in de oogen. Bij de herinnering aan haar man voelde ze zich sterker worden.

„Of Pa dat goed gevonden zou hebben? O ja, daar ben ik van overtuigd. Heeft hij niet altijd voor ons in de eerste plaats, maar ook voor anderen zijn tijd en zijn kracht over gehad? Was hij niet steeds bereid te helpen, waar men zijn hulp noodig had?”

Zacht leidde zij haar kind bij de hand tot voor de beeltenis van haar lieven man en zei met een door tranen verstikte stem:

„Zie eens dat liefdevol oog; het kijkt je aan en 't is me of ik zijn stem hoor, die zegt:

„Zie op Jezus, die 't kruis heeft verdragen en de schande veracht. Wie zijn kruis niet opneemt en Hem nadraagt, kan Zijn discipel niet zijn.”

Lang staarden ze op het portret van hem, die nog tot hen sprak, nadat hij gestorven was.

„Ga nu naar bed en vraag den Heere, wat Hij wil, dat je doen zult. Geen eigenbelang mag je verhinderen de roepstem te volgen, die van Zijnentwege tot je komt.

In dien nacht droomde Mien. En in haar droom zag ze zichzelf op Boschwijk. Ze was bezig het avondeten klaar te maken.

Oom en de neefjes zaten aan tafel. Met vriendelijken blik keek de eerste in 't rond. Hoe netjes had zij de kamer in orde. Hoe vriendelijk zorgde zij voor hem en zijn kinderen; zij zag een glimlach zich tooveren op dat door smart verouderde gelaat, dat sedert den dood zijner vrouw niet meer gelachen had en terwijl hij zijn nichtje liefkoozend de blonde lokken streelde, zag hij dankbaar omhoog.

Toen was 't, alsof ze een stem hoorde, de stem van den Goeden Herder, dáár aan den wand:

„Ik ben niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen.”

„Wie achter Mij wil komen, die verloochene zich zelve en neme zijn kruis op en volge Mij.”

„Voor zooveel gij dit een van Mijn minsten gedaan hebt, zoo hebt gij dat Mij gedaan.”

— — — — —
Met dankbaarheid in het hart werd Mien den volgenden dag wakker.

Zij dankte haar hemelschen Vader, die 't kruis haar op dat oogenblik zoo wonderbaar licht maakte en bad Hem, haar steeds voor te lichten opdat zij Zijn wil mocht kennen.

Haar besluit was genomen. Zij zou alles opofferen en naar Boschwijk gaan.

En Moeder — toen ze hoorde en zag, dat haar kind na zwaren strijd bereid was te gaan, zonder tegenspraak, neen eenswillend, niet denkend aan zich zelf, alleen denkend aan de anderen, toen

sloot ze haar meisje in de armen en weende, weende lang. . . .

Maar 't waren tranen van dankbaarheid, een lofzang zonder woorden, een lofzang in stilheid, maar duidelijk voor God.

HOOFDSTUK VIII.

Nooit had Mien kunnen denken, dat er na haar besluit, zulke moeilijke dagen voor haar zouden aanbreken. Ze had gedacht, dat ze er nu was. Dat iedereen zou begrijpen, meevoelen en goedkeuren, wat ze ging^o doen.

Ach, wat een ontgoocheling.

Haar eerste bezoek gold Mijnheer Van Sterkenburg. Hij had er recht op, het eerst in kennis te worden gesteld met de veranderde plannen.

Wat zou hij zeggen? Vreeselijk had Mien er tegenopgezien hem te ontmoeten. Ze durfde niet, tenzij Moeder met haar meeinging.

O, hoe onstuimig klopte haar hart, toen ze in de kamer van mijnheer zat.

Onder het spreken van Mevrouw zag hij beurte-
lings naar haar op. Eerst was zijn gezicht strak ge-
weest van niet begrijpen, maar langzamerhand kwam
daar een vriendelijke glimlach op zijn gelaat en toen hij
alles wist, vatte hij Mien bij de hand en zei diepgeroerd:

„Wat zal je dat besluit veel gekost hebben, mijn
kind. Daarvoor is meer sterkte nodig dan om een
stad in te nemen; Ik wensch je geluk, dat God je
zoo duidelijk Zijn weg toont. Voor hoevelen is het
dikwijls een tasten in het duister, maar voor jou

zie ik het licht helder stralen. Ga mijn kind, waar Hij je zendt. Want daar alleen zul je tot zegen kunnen zijn en zelf gezegend worden."

De ontmoeting van Mien en haar beide vriendinnen, wien zij 't vóór de anderen wilde meedeelen, was minder moedgevend.

„Meisjes, 'k moet jullie eens wat zeggen," begon ze wat haperend, toen Guus en Lydia den volgenden middag bij haar kwamen.

„O foei, kind, wat zet je een gezicht," lachte Lydia. „Wat voor Jobstijding kom je ons brengen? Mag je geen „jongenskop" laten knippen van je moeder of is je nieuwe jurk bedorven? Toe, zeg dan eens wat?"

Ondanks het grappige gezicht van Lydia, bleef Mien heel ernstig kijken.

„Jullie bent mijn liefste vriendinnen en daarom wilde ik het jullie het eerst zeggen.

Ik ga niet meer met jullie naar de les. . . ."

„Wat?" deed Guus verwonderd. Ga je niet meer met ons mee? Ben je boos op ons? Wel, wel, maar dat meen je toch niet?"

Ze pakte Mien onder de armen en wilde eens met haar in 't rond dansen, maar Mien, die 't hoe langer zoo benauwder kreeg, weerde haar zacht af en zei: „Och, nee, Guus, niet doen.

't Is lang niet prettig en toch — ja en toch ben ik nu blij, dat ik het doen mag."

„Maar kind, wat is er dan toch gebeurd? Wat

mag je doen?" De beide vriendinnen waren nu toch ook niet gerust meer. Wat had dat ernstige gezicht van Mien toch te beduiden?

„Neen, er is niets gebeurd, gaf Mien ten antwoord. Of eigenlijk, ja er is een heeleboel gebeurd." Onder het spreken waren ze een bankje genaderd aan den kant van den vijver in 't stadsplantsoen.

„Laten we hier eens gaan zitten," stelde Lydia voor en vertel ons dan eens rustig, wat er aan de hand is, Mien."

„Jullie weten," begon deze, toen ze rustig op het bankje zaten, „jullie weten, dat mijn tante op Boschwijk eenigen tijd geleden gestorven is."

Ja, dat wisten de meisjes heel goed.

„En—ne," Miens stem werd alweer onvast, ze kon onmogelijk gissen, hoe haar vriendinnen haar besluit zouden uitleggen. . . . „en nu zijn Moe en ik besloten, dat ik er heen zou gaan om voor Oom en de neefjes te zorgen. . . ."

Stom van verbazing keken Guus en Lydia haar vriendin aan. Daar begrepen ze niets van.

„Wat? Voor je Oom en de neefjes zorgen? Wanneer? Van avond? Ga je daarom niet mee met ons?"

O, waarom begrepen ze haar toch zoo slecht. Was het dan zooiets vreemds, dat ze er niet uit zichzelf aan dachten, wat voor haar nu van zelf sprak?

„Neen, niet van avond, maar voor goed. Oom kan geen andere hulp krijgen. Verleden week heeft

Moe hem onze plannen meegedeeld, dadelijk nadat ik besloten was en gisteren kregen we een brief van hem terug. O, 'k wou, dat je dien eens mocht lezen. De tranen liepen langs mijn wangen, toen Moe hem voorlas.

Wat was die goede Oom bedroefd, dat ik zooveel, dat ik alles voor hem en zijn kinderen wilde offeren, hoe dankbaar is hij voor zoo'n hartelijk medeleven. Toen ik dat allemaal gelezen had, was ik nog meer dan te voren overtuigd, dat ik gaan moest."

Eenigszins geërgerd keken de beide meisjes haar aan. Nu hadden ze toch goed gehoord en begrepen ook.

„Maar wie heeft dien onzin bedacht," barstte Guus eindelijk los. „Alles goed en wel, dat je Oom het prachtig van je vindt, dat spreekt nu toch vanzelf. Die zit in de moeite en in de zorg. Maar jou begrijp ik niet. Hoe kun je nu maar weer zóó van de Kweek afgaan? Na alles wat mijnheer Van Sterkenburg voor je gedaan heeft, kan dat eenvoudig niet. Je kon hem even goed een klap in 't gezicht geven...."

„'k Ben al bij mijnheer geweest en hij keurde mijn besluit heelemaal niet af."

„Nu ja, maar ik blijf zeggen, dat het niet kan. Stel je voor — en je was nog wel zoo blij, dat je onderwijzeres mocht worden. En nu ineens maar weer omgedraaid en voor huishoudster gaan spelen, wel zeker."

De oude hoogmoed kwam weer boven bij Guus. Verachtelijk trok ze haar neus op en voegde er bij: „'t Is wat fraais, maar ik zou er voor bedanken.”

Hulpeloos keek de arme Mien naar Lydia. Wel

sprak die niet mee, maar ze zag aan haar gezicht, dat ze Guus toch eigenlijk gelijk gaf.

En — als had ze een grooten misslag begaan, sloeg ze de oogen beschaamd neer. . . .

Weg was haar moed, weg haar blijdschap. Tranen vulden haar oogen. Maar neen, ze wilde zich toch goed

houden; haastig stond ze op en zei: „Nu, tot ziens, we spreken elkaar nog wel” en weg was ze.

„Denk er nog eens goed over na en haal geen domme streken uit,” riep Guus haar nog na.

Maar Mien hoorde het gelukkig niet meer. Het duizelde haar. Zóó hadden haar beste vriendinnen haar besluit opgenomen! Dat besluit, dat haar zoo ontzaglijk veel gekost had!

En dan de anderen! Hoe zouden die haar daad

dan wel beoordeelen? De anderen, wier afgunst ze zoo dikwijls had opgewekt, wanneer ze haar vlijt door hooge cijfers beloond zag. Mogelijk zouden ze uitstrooien, dat ze opzag tegen de studie, dat ze 't werk niet aan kon en nu een voorwendsel zocht om eraf te komen. Ze zouden zeggen, dat ze al de weken, die voorbij gingen, had zitten zuchten onder haar werk. . . . .

En de achten en negens dan, die ze op haar rapporten gekregen had? Maar 't was haar, of ze Dina Bruinsloot die altijd jaloersch op haar was, hatelijk-lachend hoorde fluisteren: „Nou zeg, niet voor niets is ze altijd zoo groot met Guus en Lydia. Wie zegt, dat ze haar werk niet van ze afschreef?” Wat zou ze tegen dat alles inbrengen?

Was het dan werkelijk zooveel minder dan onderwijzeres te worden, wanneer ze in het stille Boschwijk de zorg voor de huishouding van haar Oom op zich nam? 't Is waar, weinigen zouden na eenigen tijd Mien Meulenhof nog kennen, misschien een heel enkele nog eens aan haar denken, maar God kende haar en zooals het kleinste blaadje in gehoorzaamheid aan den wind meeruischt in het koor van de groote boomkruinen tot verheerlijking van den Schepper, zoo zou ook zij op de bescheiden plaats, die God voor haar bestemd had, mede arbeiden tot eer van Zijn naam. En dan zou ook haar leven niet nutteloos zijn!

Tegen vijf uur kwam Dokter Verbeek van het bezoeken zijner patiënten thuis. Hij had een zwaren dag achter den rug. Er waren heel wat zieken; vooral de roodvonk heerschte sterk onder de jonge kinderen. Weken van veel zorg waren voorbijgegaan, maar gelukkig, thans smaakte hij het genoeg de meeste zijner patiënten met Gods hulp aan de armen van den dood ontrukkt te hebben. De gevreesde ziekte was tot staan gebracht.

Vroolijk gestemd trad hij de huiskamer binnen, waar het ratelende stemmetje van zijn Lydia hem al tegenklonk.

„Dag Moe, dag Lyd., gelukkig, die dag zit er al weer op. 't Is ontzettend druk hoor, maar 't ergste zijn we te boven. Zijn er nog boodschappen? Kijk eens even op het leitje, Lyd.”

Lydia ging naar de vestibule en was binnen enkele minuten terug.

„Juffrouw Sanders, pa. . . .”

„O ja, dat wist ik al, ik kwam haar man straks tegen.” Dokter haalde zijn boekje uit den zak en schreef den naam op.

„Vrouw Beukers in de Palmstraat vraagt, of U morgen even aankomt.”

„Vrouw Beukers, zeg je, in de Palmstraat. . . .”

„Ja, pa, en dan Anna Brinkhuis in de Parkstraat.”
„Haar zuster kwam vragen of je morgen in den loop van den dag even aan wil komen,” zei Mevrouw Verbeek.
„'t Schijnt met Anna nog niet naar wensch te gaan.”

Brinkhuis in de Parkstraat, schreef dokter Verbeek in zijn boekje. „Ja, 'k zal er aangaan, maar och. . . .”

Dokter, die niet gewoon was in den huiselijken kring over zijn patiënten te spreken, hield plotseling stil. Mevrouw was dat wel gewoon en vroeg niet meer.

„Hè pa,” zei Lyd, „we hadden U daar straks niet eens hooren thuiskomen, 't lijkt wel of U op sokken loopt. Vlelend ging ze op pa's knie zitten.

„Nou, nou, je bent toch geen schootkindje meer,” lachte pa, terwijl hij zijn dochttertje door de blonde lokken streek. „Dat zal wel uitkomen, dat je me niet hoorde. Je was zoo druk tegen Moe aan 't babbelen, dat ik nog heel wat luidruchtiger had kunnen binnenkomen, zonder dat je 't gehoord had. En —, wat was er wel voor belangrijks?”

Klaarblijkelijk verwachtte dokter niet eens antwoord op zijn vraag, want hij nam onderwijl het avondblad op en begon erin te lezen.

„Ja, de eene slag is nog niet gevallen, of de andere komt al weer in dat gezin, 't is toch ook om moedeloos te worden,” zei Mevrouw, nog onder den indruk van hetgeen ze zoo juist van Lydia gehoord had.

„Wat is er? Bij wie bedoel je,” vroeg pa nu. Zijn belangstelling was gaande gemaakt. En over zijn krant heen kijkende, informeerde hij nog eens: „Wat is om moedeloos te worden?”

„Vertel 't pa maar eens, Lyd.”

En toen vertelde Lydia, wat ze reeds aan Moe meegedeeld had over Mien Meulenhof. Aandachtig luisterde dokter Verbeek toe. Ja, dat was toch wel erg. Na zooveel moeite en teleurstelling ook dit nog. Hoe gevoelde hij, dat er heel wat strijd, dat er veel gebed moest voorafgegaan zijn aan het nemen van dat besluit, voordat de berusting gekomen was en de berusting had plaats gemaakt voor blijdschap.

Van die blijdschap begreep hij niets. Wist hij niet van Lydia, hoezeer Mien zich erin verheugd had te mogen studeeren?

„En ze was blij, zeg je?”

„Ja Pa, maar later kreeg ze toch de tranen in haar oogen, toen ze 't ons vertelde.”

„Ze zal toch niet heimelijk tegen 't schoolwerk opzien, zoodat ze deze omstandigheid te baat neemt om maar weer van de studie af te komen?”

„O neen, pa. Ze is de beste van de klas. Hè, 't spijt me toch zoo,” liet ze er op volgen, „ze hielp Guus en mij ook dikwijls met de sommen.”

„En wanneer zou ze weggaan?”

„Waarschijnlijk over een dag of veertien. Er moeten nog wat kleeren voor haar in orde gebracht worden, een paar katoenen huishoudjaponnetjes ook, maar och, veel heeft ze daarbuiten ook al niet nodig. Den geheelen dag zie je daar in Boschwijk toch haast niemand.”

„'t Zal haar vast niet meevallen,” meende Me-

vrouw, „op haar leeftijd de zorg voor een gezin op zich te nemen moeten. Wel heeft ze op andere meisjes voor, dat ze al vroeg mee heeft moeten aanpakken, maar toch — een kind van even dertien jaar. . . .”

„Ja, 't is te jong,” beaamde de dokter, „zoo'n meisje wordt uit haar omgeving gerukt en ondervindt zeer waarschijnlijk later lichamelijk en geestelijk de schadelijke gevolgen ervan. Maar dan is het te laat.”

Het hoofd met de hand ondersteunend, zat dokter Verbeek lang voor zich uit te staren. Waaraan hij op dat oogenblik dacht, wisten vrouw en dochter niet, maar zacht hoorden ze hem na eenigen tijd mompelen: „Ja, als dat lukte, dat zou een mooie oplossing zijn.”

„Wat zeg je, man?”

„Och neen, niets.”

„Nu ja, maar nu maak je ons ook eerst nieuwsgierig. Wist je er al iets van?”

„Neen,” zei dokter beslist, „misschien kan ik nog iets voor haar doen, maar daar kan ik nog niets over uitlaten, dat hangt van allerlei omstandigheden af.”

„O pa, zou U er iets op weten,” vleide Lydia, „en blijft Mien dan op school?”

„Tut, tut, wat denk je wel, bedwing je nieuwsgierigheid nu maar.” Lydia wist wel, dat pa's „neen” in zoo'n geval nooit veranderde in „ja” en daarom besloot ze maar wijselijk niets meer te vragen.

Onder het drinken van zijn kop thee had dokter zijn krant weer opgenomen, maar hij had er zijn gedachten niet bij. Wat hij daar straks gehoord had, liet hem niet meer los.

„'t Is wel wonderlijk,” dacht hij, „en 't zou voor allebei een prachtoplossing zijn.”

„Die Anna Brinkhuis, zit die niet bij jullie in de klas?” vroeg dokter opeens aan Lydia, die juist aan haar werk wilde beginnen

„Anna Brinkhuis uit de Parkstraat?”

„Och ja, zei dokter een beetje ongeduldig. We hebben het toch net over haar. Dat meisje van den kruidenier?”

„O ja, pa. Die zit bij ons.”

„Hoe is ze op school?”

„Niet best, pa.”

„Neen, dat zal ook wel waar zijn. Is dat nu ook een meisje om te studeeren? 't Kind is niet kwaad, maar beter geschikt om te werken dan om te leren. Hoe oud zou ze zijn? Ouder dan jij toch, Lyd?”

„Ja, pa, laat eens zien. De vorige maand was ze jarig, toen is ze, meen ik, al zestien jaar geworden.”

„Hm, hm, kuchte de dokter, „zonde van zoo'n meid.”

„Hoe zoo, pa?” waagde Lydia nog eens te vragen.

„Och, zoo maar.”

Lydia kwam dien avond niets te weten.

HOOFDSTUK IX.

Den volgenden dag na het ochtendspreekuur begaf dokter Verbeek zich naar de woning van Brinkhuis in de Parkstraat. Daar vond hij de vrouw des huizes druk bezig in den winkel met het bedienen der klanten.

„Gaat U maar binne, dokter. Ik kom dadelijk.

In lustelooze houding vond hij Anna aan de tafel zitten.

„Hoe gaat het, mijn kind?”

’k Heb de laatste dagen weer zooveel last van hoofdpijn, dokter. Ik kan geen boek in handen nemen of ’t begint weer.”

„Eetlust?”

„Heelemaal niet, dokter. ’k Wou, dat ik maar niet meer naar school hoefde. Moeder wil ’t niet gelooven, maar ’k bleef veel liever thuis. Dan ben ik goed en ’k heb ook wel eetlust. . . .”

„Och, dokter,” mengde zich juffrouw Brinkhuis, die de laatste woorden van haar dochter hoorde, in ’t gesprek, „wat is dat nu toch met dat kind? ’k Weet niet, hoe we met haar aan moeten. Ze is niet ziek. ’k Zeg dikwijls tegen mijn man: „Bertus, zeg ik, ’k geloof, dat we haar beter aan moete pakke, ze is lui, zeg ik; ik heb in mijn jonge jaren ook niet

stil kunne zitte met m'n hande onder m'n hoofd. . . ."

„Geen etenstrek, hoor ik?"

„Van alles maak ik klaar, dokter, een uurtje geleden nog zoo'n lekker, krachtig soepje, maar ze zet er geen mond aan. . . ."

Dokter nam Anna's pols en keek onderwijl op zijn horloge. Hij beklepte haar nog eens op borst en rug, terwijl juffrouw Brinkhuis al maar doorbabbelde.

„'k Heb al eens tegen m'n man gezegd: „Bertus, zeg ik, zou 't wel goed zijn, dat onze Anna zooveel leere moet? Ze wordt bij den dag bleeker en lusteloozer, zeg ik."

„Hoor eens, juffrouw Brinkhuis, zoals ik U de vorige keer, dat ik hier was al zeide, 'k geloof, dat het heelemaal verkeerd is, dat Uw dochter studeert. Dat is niet voor ieder meisje geschikt. 'k Begrijp wel, dat het U niet gemakkelijk zal vallen, haar van school te nemen, maar de gezondheid van Uw dochter gaat toch voor alles."

Juffrouw Brinkhuis knikte toestemmend, terwijl ze met meewarigen blik op haar kind neerzag.

„Is ze dan toch zoo zwak?" 'k Zeg gistere nog tege mijn man: Bertus, zeg ik. . . ."

„Neen, juffrouw Brinkhuis, dat niet, maar zoals ik al zei, voor de studie deugt ze niet en die zou op den duur haar gezondheid toch ondermijnen."

„Zie je wel," antwoordde juffrouw Brinkhuis, dat heb 'k al zoo dikwijls tege mijn man gezegd.

'k Zeg aldoor: Bertus, zeg ik, Anna moet thuis kome. Al dat leere, zeg ik, daar heeft ze niets aan. Maar hoe gaat het? Die manne benne allemaal zoo'n beetje mal met d'r dochters en Anna moest en zou studeere!"

„Maar moe," waagde Anna de woordenvloed van haar moeder te stuiten, „U wou het toch zoo graag. Va zei dikwijls. . . ."

„Stil kind, niet tegenspreken, dat is niet goed voor je gestel."

Dokter glimlachte eens.

„Ja maar, juffrouw Brinkhuis, daarmee zijn we er nog niet. Als Anna de studie er aan zou willen geven. . . ."

Dankbaar zag Anna naar den dokter op. „Ik wat graag," zei ze openhartig, „'k heb er altijd tegen opgezien."

„Welnu, maar dan moet ze toch niet thuisblijven. Een zaak als de uwe is veel te zenuwachtig druk voor haar. Ze moet andere lucht hebben. De lucht hier is te scherp voor haar."

„Wat zegt U, dokter, de lucht te scherp?"

„Ze moet naar de bosschen. En dan wat lichte huishoudelijke bezigheden. U zult eens zien, dan wordt het een meid als een roos. . . ."

Verschrikt stond juffrouw Brinkhuis den dokter aan te staren, de handen steunend in de zijden. „Naar de bossche, zegt U, maar dokter, we zijn geen rijke lui; dat zou me nog al wat koste. 't Gaat hier in de Parkstraat toch al niet zoo florissant met

den winkel, U begrijpt, met die concurrentie tegenwoordig. Nu zitte hier al drie kruideniers in de buurt. En als je fatsoenlijk man wil blijven en ieder het zijne wil geve, nou maar, ik beloof het U, dan komt er wat kijke. 'k Zeg gistere nog tegen Bertus. . ."

„Joris,” riep de spraakzame vrouw eensklaps met een schelle stem naar den winkel: toen ze het schelletje hoorde rinkelen: „Help jij eve, 'k heb den dokter hier. . . .”

Zonder veel acht te slaan op 't geen juffrouw Brinkhuis verteld had, vroeg dokter: „Anna is nu zestien jaar, niet waar?”

„Zeventien dokter.”

„O, zoo, mijn dochter meende zestien.”

„Neen, neen, dokter. Ik weet, wat ik weet. Ze werd gebore in dien strengen winter, weet U niet meer. 'k Zei nog tege Bertus, Bertus, zeg ik. . . .”

„Zeventien dus, ja, ja, dat komt uit. En lichamenlijk is ze sterk genoeg, daar mankeert niets aan.”

„Nou, dat zou 'k meene, dokter. Ze is, wat dat betreft een goed kind van d'r moeder, al zeg ik 't zelf.”

Dokter Verbeek keek eens op z'n horloge. 't Werd hoog tijd, dat hij verder ging, wilde hij zijn patiënten vóór twaalf uur nog bezoeken.

„Juffrouw Brinkhuis, ik moet verder. Luister U eens. Ik weet een gezin in een boschrijke streek, Vader met twee zoontjes. De moeder is voor een paar maanden overleden. Dringend noodig is daar iemand, die de kleine huishouding doen kan. Mij

dunkt, dat was net iets voor Anna. Niet te druk, de man dagelijks op zijn werk, de kinderen overdag naar school. . . .”

„O dokter, wat zou ik dat heerlijk vinden. . . .”

„Kijk eens aan, Anna heeft er nu al zin in. Toch moet U geen overhaast besluit nemen; spreek er nog eens over met z'n drieën. U zult eens zien, wat een flinke, gezonde meid er dan uit haar groeien zal.”

„Daar zullen we niet zoo heel lang over hoeve te dillebereere, dokter. Mijn Bertus vindt alles goed, wat ik wil, maar wat ik vrage wou. . . .”

Dokter Verbeek stond echter al met de knop van de winkeldeur in de hand. „Spreekt U er nu eerst maar samen over, dan hoor ik er nog wel van.” Daarna sprong hij vlug op de fiets en verdween om den hoek van de straat, zoodat juffrouw Brinkhuis voorloopig niets meer te zeggen had.

Een dag of vier later reeds ontving dokter Verbeek bij monde van Joris, den winkelknecht de boodschap „alsdat meheer en de juffrouw beslote ware om het dan maar te doen. Ze hadde er same over gesproke en 't was in orde. De dokter wist er alles van.”

Vreemd keken Mevrouw Meulenhof en haar dochter op, toen ze op een avond in de week daaropvolgende een bezoek ontvingen van dokter Verbeek.

Hij vond ze druk in de weer met het inpakken van Miens garderobe en met het in orde brengen van al die kleine dingen, die bij een aanstaand vertrek

noodig zijn. Beide spraken weinig, beide waren vervuld van de scheiding, die zoo nabij was.

„Dag dokter,” groette Mevrouw, „U komt in de volle drukte. Kijkt U maar niet rond, wacht, hier is nog wel een leege stoel om te zitten. Mogen we onderwijl wel voortgaan met inpakken? U vertelt maar, wij luisteren wel.”

't Gebeurde wel meer, dat dokter Verbeek eens even bij de familie Meulenhof binnenstapte. Na den dood van den vader deed hij dat ook wel zonder dat er zieken waren; vandaar dat Mevrouw Meulenhof er niet vreemd van op keek, toen dokter zoo ongeroepen binnenkwam. Of 't moest zijn om het ongewone avonduur.

„Zoo zoo, is er zoo'n haast bij,” vroeg dokter glimlachend. „Dus is Mien vast besloten naar Boschwijk te gaan?”

Met een pijnlijk-verwonderd gezicht keek Mien den dokter aan.

„Ja dokter. Heeft Lydia U niet verteld, dat ik op school al afscheid genomen heb?” Dokter zag, hoe een traan blonk in haar oog, terwijl ze dat zeide.

„'t Heeft haar niet weinig strijd gekost, maar met Gods hulp heeft ze overwonnen” voegde Mevrouw er bij.

„Maar — hm, was je toch eigenlijk niet liever op de Kweekschool gebleven?”

Mien kleurde. Ach, waarom nu weer die vraag? Na bangen strijd was ze er overheen gekomen en

zie, nu begon het weer zoo onrustig te worden in haar hart.

„Liever. . . . ach ja, maar 't kon immers niet anders, dokter. En,” voegde zij er met een smeekenden blik op Moeder aan toe, „Moe komt gedurig eens kijken, nietwaar Moeke?”

Dokters hart brandde van innig medevoelen met dat jonge meisje, dat besloten was zulk een zwaar offer te brengen. Vol hartelijke genegenheid zag hij haar aan en antwoordde: „Maar, als er nu eens iemand anders gevonden kon worden, die in jouw plaats naar Boschwijk wilde gaan?”

„Iemand anders? Maar dokter, U weet toch, wij zijn de eenige familie van Oom. Er is niemand anders.”

Toen kon dokter Verbeek zich toch niet langer goed houden. Diep onder den indruk wenkte hij moeder en dochter eens even te gaan zitten en te luisteren.

En toen vertelde hij van Anna Brinkhuis, voor wie 't zoo heel goed zou zijn, wanneer ze in Miens plaats, naar Boschwijk zou willen gaan. „'k Heb haar Moeder aangeraden, haar maar niet verder te laten leeren, maar haar in een boschrijke omgeving in de huishouding te laten arbeiden. 'k Ben er zeker van, dat het meisje daar geheel op haar plaats is en volkomen zal opknappen.”

„Maar dokter, vroeg Mevrouw Meulenhof aarzelend, „dat heeft U toch niet gezegd enkel om Mien te helpen?”

„Neen, zeker niet. Maar voor Anna Brinkhuis is het de eenige kans om gezond te worden; voor studie deugt ze niet, dat had mijnheer Van Sterkenburg hun ook al meermalen gezegd; voor een niet te groote huishouding lijkt ze me uitnemend geschikt. Dat Mien daardoor ontheven wordt van het brengen van zulk een zwaar offer, zie ik niet anders dan een wijze beschikking van onzen hemelschen Vader.

Gelukkig zijn de menschen zoo verstandig geweest, mijn raad aan te nemen. Eerst nadat ze besloten waren, heb ik hun meegedeeld in welke moeilijke omstandigheden Uw zwager met zijn kinderen verkeert.

Toen ik alles verteld had, kwam er kleur op de wangen van het anders zoo bleeke meisje en met stralende oogen riep ze uit: „En mag ik daar helpen, dokter? O, wat vind ik dat heerlijk. Mag ik heusch gaan, Moeder?”

't Was Mien, alsof ze droomde. Tranen vulden haar oogen, tranen van groote blijdschap en van innigen dank. Zeggen kon ze niets, maar plotseling vloog ze haar moeder om den hals en kuste haar hartstochtelijk.

Ook Mevrouw Meulenhof was ontroerd; zij ook kon geen woorden vinden om haar dank uit te spreken, maar haar ziel loofde den Heere voor Zijn liefde en trouw.

Zwijgend zag dokter Verbeek op moeder en dochter neer. Eindelijk nam hij weer 't woord en zei:

„Nu moet ge U maar met juffrouw Brinkhuis in verbinding stellen. Licht haar zooveel mogelijk in over alles wat ze weten moet betreffende 't gezin van uw zwager. Dan is mijn taak in deze afgedaan.”

Eindelijk vond Mevrouw woorden om dokter

te danken voor alles, wat hij ook nu weer in 't belang van haar en haar kind gedaan had.

Maar dokter nam haastig afscheid en zei alleen: „Geen dank aan mij, lieve menschen, Gods raad zal bestaan.”

Anna Brinkhuis is naar Boschwijk gegaan.

En toen dokter Verbeek eenige weken na haar vertrek door de Parkstraat fietste, dacht hij: „Kom, ik wip nog eens even bij Brinkhuis aan. Eens even hooren, hoe 't met Anna gaat.

„Wel moeder, hoe staan de zaken?”

„Kom binne dokter; Jo-ru-us,” riep ze naar beneden in den kelder, „help eens eve in den winkel,” en toen weer tot dokter: „ik kom bij U, hoor.”

Wel, juffrouw Brinkhuis," vroeg dokter, toen ze hijgend binnenkwam, „vertel eens, hoe gaat het nu met Anna daar ginds in Boschwijk?"

„O, dokter. Neen maar. . . . U moest haar eens zien. Een meid als een wolk. Wat ben ik blij, dat we Uw raad hebben opgevolgd. 'k Zeg gistere nog tege Bertus: „Bertus, zeg ik, wat gelukkig dat Anna daar heen gegaan is. Voor d'r zelf, maar ook voor hen daar ginds. Ze zegt, dat haar goeie „meester" heelemaal veranderd is; 't gebeurt soms, dat hij zingende de deur uitgaat; en de jongens, ze zijn dol op haar. U zou haar niet meer kenne. Verlede week heb ik haar opgezocht. Ik kan er wel niet zoo makkelijk uit met de zaak, dat begrijpt dokter wel, maar 'k zeg tegen Bertus: Bertus zeg ik, 'k ga nog eens een dagje in Boschwijk kijken. Laat Joris eve een zakje lekkers voor de kindere inpakke. U begrijpt, je ken daar niet met leege hande aankomme. Voor Anna had ik zelf al een pakje klaargemaakt.

Mensch, zegt-ie, 't kan niet, 't is zoo druk in den winkel, maar 'k zeg Bertus, zeg ik, 't is mijn eige kind, ik moet gaan. Maar ze maakt het opperbest, hoor. Ze stond me aan het tuinhekje op te wachte. Ze had net de kinderen een eindje weggebracht naar school. Ze had een kleur als een roos. 'k Zeg, hoe gaat het ,An? „Met mij best, Moeder," zegt ze.

„Geen hoofdpijn?"

„Hoofdpijn? 'k Weet niet meer, wat hoofdpijn is. 'k Voel me hier zoo gezond als een visch."

„Ja, dokter, 'k heb het altijd wel gezegd: Dat kind moest niet studeere. We hadde nooit beter kunnen doen dan haar naar Boschwijk late gaan. 'k Zeg gistere nog tege Bertus, Bertus, zeg ik. . . .”

„Doe haar bij gelegenheid de groeten maar van me, wil je?”

„'k Hoop het waar te neme, dokter. Dag dokter.”

Tot groote vreugde van haar zelf, maar ook van mijnheer Van Sterkenburg en haar vriendinnen is Mien op de Kweekschool gebleven. Met ernst heeft ze zich op de studie toegelgd en na een viertal jaren smaakte zij 't genoeg de akte als onderwijzeres te verwerven.

Met blijdschap is ze haar werk in de school begonnen. Liefde heeft ze gegeven en liefde heeft ze ontvangen. En ze heeft den kinderen, die aan haar zorg werden toevertrouwd, geleerd met woord en daad, dat de Liefde nooit zichzelf zoekt.

